

Väike-Maarja valla jäätmekava aastateks 2021–2026

Sisukord

SISUKORD	1
SISSEJUHATUS	3
1 ÜLDOSA	5
1.1 Väike-Maarja valla üldiseloomustus	5
1.1.1 Asukoht	5
1.1.2 Rahvastik.....	6
1.1.3 Elamumajandus ja infrastruktuur.....	6
1.1.4 Ettevõtlus	7
1.1.5 Looduskeskkond.....	9
1.2 JÄÄTMEAJANDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED	9
1.2.1 Euroopa Liidu õigusaktid.....	9
1.2.2 Eesti õigusaktid.....	10
1.2.3 Väike-Maarja valla jäätmekäitlusalased õigusaktid.....	11
1.3 JÄÄTMEHOOLDUSE ARENGUDOKUMENDID	11
1.3.1 Eesti keskkonnanstrateegia ja keskkonnategevuskava	11
1.3.2 Riigi jäätmekava 2014-2020	11
1.3.3 Väike-Maarja valla arengukava aastateks 2021-2030.....	12
1.4 JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISEGA KAASNEV KESKKONNAMÕJU	13
2 JÄÄTMEKÄITLUSE HETKEOLUKORRA KIRJELDUS	14
2.1 TEKKIVATE JÄÄTMETE KOGUSED LIIKIDE JA PÄRITOLU KAUPA.....	14
2.2 OLMEJÄÄTMED	14
2.3 PAKEND	18
2.4 BIOLAGUNEVAID JÄÄTMED	19
2.4.1 Kalmistujäätmed.....	20
2.5 EHITUS- JA LAMMUTUSJÄÄTMED	20
2.6 OHTLIKUD JÄÄTMED.....	21
2.7 ROMUSÕIDUKID JA VANAREHVID	22
2.8 ELEKTRI- JA ELEKTROONIKASEADMED	23
2.9 REOVEESETE	24
2.10 TERVISHOIU- JA VETERINAARTEENUSTE JÄÄTMED	24
2.11 TÖÖSTUSJÄÄTMED	25
2.12 JÄÄTMETE KOGUMINE JA KÄITLUS	25
2.12.1 Liitumine kogumissüsteemidega.....	25
2.12.2 Pakendijäätmete kogumis- ja käitlussüsteem	25
2.12.3 Biolagunevate jäätmete kogumis- ja käitlussüsteem.....	26
2.12.4 Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumis- ja käitlussüsteem.....	27
2.12.5 Elektroonikaromude kogumis- ja käitlussüsteem	27
2.12.6 Koondandmed eriliigiliste jäätmete kogumissüsteemide osas.....	27
2.12.7 Kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatised.....	29
2.13 JÄÄTMEAJANDUSE KORRALDAMINE JA RAHASTAMINE	30
2.13.1 Jäätmemajanduse korraldamine	30
2.13.2 Korraldatud jäätmevedu.....	30
2.13.3 Jäätmehoolduse rahastamine.....	31
2.14 ANDMED SULETUD PRÜGILATE NING JÄÄKREOSTUSOBJEKTIDE KOHTA	32
3 EELNEVATE JÄÄTMEKAVADE EESMÄRKIDE TÄITMISE ANALÜÜS	33
4 JÄÄTMETEKKE PROGNOOS	35
5 TEGEVUSKAVA	36
5.1 KOGUMISSÜSTEEMIDE VALIK	36
5.2 JÄÄTMETEKKE VÄLTIMINE JA VÄHENDAMINE	36
5.3 JÄÄTMETE LIIGITI KOGUMISE, SORTIMISE, TAASKASUTAMISE JA RINGLUSSEVÕTU EDENDAMINE.....	37
5.3.1 Biojäätmed.....	39
5.3.2 Pakendite ja pakendijäätmete käitlemise kava	39

Väike-Maarja valla jäätmekava aastateks 2021–2026

5.3.3	<i>Elektroonikaromud ja ohtlikud jäätmed</i>	40
5.3.4	<i>Suurjäätmed</i>	41
5.3.5	<i>Ehitus- ja lammutusjäätmed</i>	41
5.3.6	<i>Tekstiilijäätmed</i>	41
5.3.7	<i>Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa</i>	41
5.4	KOHALIKU OMAVALITSUSE ÜKSUSE KORRALDATAVA JÄÄTMEVEO ARENDAMINE, SEALHULGAS KORRALDATUD JÄÄTMEVEO PIIRKONNA MÄÄRAMINE	43
5.5	VAJALIKE JÄÄTMEHOOLDUSRAJATISTE KINDLAKSMÄÄRAMINE	44
5.6	LADESTAMISE VÄHENDAMISE MEETMED.....	44
5.7	PRÜGISTAMISE VÄHENDAMISE JA KORISTAMISE MEETMED	45
5.8	TEAVITUSKAMPAANIAD.....	45
5.9	TEGEVUSKAVA JA RAHASTUSALLIKAD	45
KOKKUVÕTE		47
KASUTATUD MATERJALID		48
LISAD		50
LISA 1. PAKENDIKONTEINERITE PAIKNEMINE VÄIKE-MAARJA VALLAS		50

Sissejuhatus

Väike-Maarja valla jäätmekava aastateks 2021-2026 (edaspidi *jäätmekava*) on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava osa, mis käsitleb Väike-Maarja valla jäätmehoolduse arendamist. Jäätmekava koostamisel võetakse arvesse peamiselt valla arengukavas ja Riigi jäätmekavas sätestatud ning toetatakse jäätmeseaduses sätestatule.

Jäätmekava eesmärk on käsitleda jäätmehoolduse arendamist, sealjuures rõhutada seatud strateegilisi eesmärke, käsitleda nende saavutamiseks vajalikke meetmeid ning nende maksumust. Lisaks antakse ülevaade valla jäätmehoolduse hetkeolukorrast (sealhulgas ülevaade valla haldusterritooriumil tekkivate jäätmete liigi, koguse, päritolu ja käitluse kohta ning hinnang tuleviku jäätmevoogudest ja täiendavate jäätmerajatiste infrastruktuuri loomise vajaduse kohta), käsitletakse jäätmekäitluse alternatiive ning hinnatakse jäätmekäitluse eeldatavat keskkonnamõju.

Väike-Maarja valla jäätmekava vastab jäätmeseaduse § 42 lõikes 3 toodud nõuetele, sisaldades:

- 1) tekkivate jäätmete koguseid liikide ja päritolu kaupa ning hinnangut jäätmevoogudele tulevikus;
- 2) kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatava jäätmeveo arendamist tema haldusterritooriumil, sealhulgas korraldatud jäätmeveo piirkonna või piirkondade määramist;
- 3) jäätmete liigiti kogumise arendamist koos tähtaegadega konkreetsete jäätmeliikide kaupa ning asjakohasel juhul käesoleva seaduse § 31 lõike 6 alusel tehtud erandeid;
- 4) analüüsi, mis tõendab väidetavaid vabastamise asjaolusid ja nende aluste esinemist, kui käesoleva seaduse § 31 lõike 6 alusel nähakse ette erand teatud jäätmete liigiti kogumisest vabastamiseks;
- 5) olemasolevate jäätmete kogumissüsteemide ja käitlemistaristu kirjeldust;
- 6) hinnangut vajadusele luua uusi kogumissüsteeme, võttes arvesse, milliseid materjale ja millistes piirkondades liigiti kogutakse ja milliseid erandeid on käesoleva seaduse § 31 lõike 6 alusel tehtud ning milliseid meetmeid võetakse liigiti kogumise parandamiseks;
- 7) jäätmehoolduse rahastamist;
- 8) üldise jäätmekäitluspoliitika kirjeldust;
- 9) ülevaadet jäätmekäitlusega seotud organisatsioonide kohustustest, sealhulgas jäätmekäitlusega tegelevate avalik-õiguslike ja eraõiguslike isikute vahelise vastutuse kirjeldust;
- 10) ülevaadet üldsusele või kindlale tarbijarühmale suunatud teavitamiskampaniate korraldamisest;
- 11) andmeid minevikus saastunud jäätmekäitluskohtade ning nende korrastamiseks võetavate meetmete kohta;
- 12) kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava rakendamisest keskkonnale avalduva mõju kirjeldust;
- 13) ringlussevõtuks või muuks taaskasutamiseks sobivate jäätmete, eelkõige olmejäätmete ja biolagunevate jäätmete ladestamise vähendamise plaani ja ladestamise piiramiseks võetud meetmeid;
- 14) pakendite ja pakendijäätmete käitlemise kava;

- 15) asjakohaseid kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid näitajaid ja sihtarvusi, sealhulgas tekkivate jäätmete koguse ja nende töötlemise kohta ning kõrvaldatavate või energia tootmiseks kasutatavate olmejäätmete kohta;
- 16) prügistamise, sealhulgas mereprügi vältimise, vähendamise ja koristamise meetmeid.

Jäätmekava koostamise käigus analüüsiti Väike-Maarja valla jäätmemajandust puudutavaid materjale ja Eesti kohta koostatud jäätmealaseid uuringuid. Töö seadusandliku baasi annavad Eestis kehtivad seadusandlikud aktid ning normdokumendid.

Kava käsitleb kõiki jäätmeliike, mis kuuluvad jäätmeseaduse reguleerimisalasse. Jäätmekava ülesehituses ja sisus on arvestatud ka Keskkonnaameti poolt koostatud juhendit "Kohaliku omavalitsuse jäätmekava koostamise juhendmaterjal. Versioon 08.01.2016".

Käesolev jäätmekava ei saa olla lõplik ja paindumatu tegevuskava, vaid vajaduse korral muudetakse strateegia. Muudatusi ning täpsustusi jäätmekavas võivad kaasa tuua lisauuringute või muu informatsiooni laekumisel ilmnevad hinnangute muutused olukorrale või tulevikutrendidele. Samuti võivad muutusi tuua kaasa prognoosimatud või raskesti prognoositavad muutused poliitilistes või majanduslikes sfäärides.

Kava realiseerimine sõltub lisaks Väike-Maarja vallas toimuvatele arengutele ka laiemalt üle-eestilisest jäätmekäitluse alasest ja üldisest majandusarengust. Seetõttu tuleb käesolevat kava vaadelda dünaamilise dokumendina, mida tuleb perioodiliselt üle vaadata ja korrigeerida.

Käesolev jäätmekava on koostatud Väike-Maarja Vallavalitsuse ametnike ja LEMMA OÜ konsultantide koostöös.

1 Üldosa

1.1 Väike-Maarja valla üldisloomustus

1.1.1 Asukoht

5828 elanikuga (seisuga 01.01.2021) Väike-Maarja vald asub Lääne-Virumaa lõunaosas, Pandivere kõrgustikul ja Endla looduskaitseala kirdepiiril. Vald piirneb kirdest Vinni vallaga, kagust Jõgeva vallaga, edelast Järva vallaga ja loodest Tapa vallaga. Valla üldpindala on 682,43 km², mis moodustab u 18,5% kogu Lääne-Virumaa pindalast. Valla administratiivseks keskuseks on Väike-Maarja alevik, kus töötavad ka vallavalitsus ja volikogu. Väike-Maarja alevik asub u 25 km kaugusel Rakvere linnast, u 30 km kaugusel Tapa linnast ning u 112 km kaugusel Tallinna linnast.

Joonis 1. Väike-Maarja valla paiknemine. Allikas: Maa-amet

Prægustes piirides Väike-Maarja vald on tekkinud 2017. aastal, mil Väike-Maarja vald ühines Rakke vallaga. Väike-Maarja vallas on kokku neli alevikku: Väike-Maarja, Kiltsi, Simuna ja Rakke ning 64 küla: Aavere, Aburi, Ao, Avanduse, Avispea, Ebavere, Edru, Eipri, Emumäe, Hirla, Imukvere, Jäätma, Kaavere, Kadiküla, Kamariku, Kellamäe, Kitsemetsa, Koila, Koluvere, Koonu, Kurtna, Kõpsta, Kännuküla, Kärsa, Käru, Lahu, Lammasküla, Lasinurme, Liigvalla, Liivaküla,

Mõisamaa, Mäiste, Määri, Müüriku, Nadalama, Nõmme, Nõmmküla, Olju, Orguse, Padaküla, Pandivere, Piibe, Pikevere, Pudivere, Raeküla, Raigu, Rastla, Räätsvere, Salla, Sandimetsa, Sootaguse, Suure-Rakke, Tammiku, Triigi, Uuemõisa, Vao, Varangu, Villakvere, Vorsti, Võivere, Väike-Rakke, Väike-Tammiku, Äntu ja Ärina küla.

Väike-Maarja valla eduka arengu eelduseks on hea liiklusgeograafiline asend. Valda läbivad tugimaanteed Rakvere - Väike-Maarja - Vägeva ning Tartu - Jõgeva - Aravete. Lisaks läbib valda ka Tallinn-Tartu raudteeliin.

1.1.2 Rahvastik

Statistikaameti andmeil on Väike-Maarja vallas 2021. aasta 1. jaanuari seisuga 5828 elanikku. Elanike rahvaarv on olnud languses ning seda peamiselt alaealiste ja tööealiste arvelt. Tööealiste osakaal rahvastikust on püsinud stabiilselt 62-64% vahel ja pensionäride osakaal on kasvanud 20%lt 23%le. Pensionealiste arv on püsinud viimase 10 aasta jooksul suhteliselt stabiilsena, mis viitab ka rahvastiku vananemisele.¹

Tabel 1. Rahvaarvu muutus Väike-Maarja vallas. Alus: Statistikaamet

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Väike-Maarja vald	4296	4481	4426	5944	5869	5782	5828
Rakke vald	1569	1631	1606				
Kokku	5865	6112	6032	5944	5869	5782	5828

1.1.3 Elamumajandus ja infrastruktuur

Vallavalitsuse andmetel on 2021. aasta aprilli seisuga Väike-Maarja vallas umbes 9062 majapidamist, neist 83 suvilat/aiamaja, 7354 eramut, 124 kaksikelamut ja 1501 korter- ja ridaelamut.

Veevarustus- ja kanalisatsiooniteenuseid osutab Väike-Maarja vallas OÜ Pandivere Vesi, mis on 100% valla omandis. Ühisveevärgi võrgu kogupikkus on 37 km ja ühiskanalisatsiooni võrgu kogupikkus on 38,1 km. Tsentraliseeritud veevarustus ja kanalisatsioon on olemas Väike-Maarja ja Rakke alevikus, Triigi külas, Kiltsi mõisas, Simuna alevikus, Aburi, Vao ja Salla külades. Tsentraalne veevarustus on Emumäe, Tammiku, Liigvalla, Pandivere, Piibe, Avispea, Eipri ja Lammasküla külades. Mitmetele suurematele tööstustele ja suurfarmidele tagavad veevarustuse ettevõtete poolt ise rajatud pumbamajad. Hajaasustuses olevatel taludel ja eramajadel on kasutusel oma puur- või salvkaevud. Talud, suurfarmid ja eramud kasutavad lokaalseid kogumiskaeve ning sadevete kanalisatsioon on osaliselt välja ehitatud ainult Väike-Maarja alevikus.

Tsentraalse soojusega on Väike-Maarja vallas varustatud kolm asulat: Väike-Maarja ja Rakke alevikud ning Triigi küla.

- **Väike-Maarja alevikku** varustab soojusega Adven Eesti AS. Tarbijatest ligikaudu 40% on valla objektid, 20% riigiasutused ja 40% elanikud. Aastane soojatarbimine on u 10 000 MWh. Tsentraalne soojaveevarustus puudub.
- **Triigi küla** varustab soojusenergiaga Väike-Maarja Väike-Maarja Haldusteenused (vallavalitsuse allasutus). Aastane toodetav soojakogus on ligikaudu 1200 MWh. Kasutatav kütus on hakkepuut.

¹ Väike-Maarja valla arengukava aastateks 2021-2027

- **Rakkes** varustab soojusega üürilepingu alusel SW Energia OÜ. Rakke alevikus asub 3 katlamaja, mille aastane tarbimine kokku on u 4700 MWh (2016/2017 kütteperioodil). Tarbijateks on 13 kortermaja, üks eramu, lasteaed ja kool.

Ülejäänud piirkondades on kasutusel lokaalsed soojusallikad, peamiselt ahiküte. Eramajades on aasta-aastalt sagenenud traditsiooniliste küteliikide asendamine maaküttekollektorite ja õhksoojuspumpadega.

Väike-Maarja Vallavalitsuse hallatavate asutuste hulgas on neli üldhariduskooli, kaks lasteaeda, üks huvialakool, kaks raamatukogu, kaks hooldekodu, Väike-Maarja Seltsimaja, Rakke Kultuurikeskus, Simuna Rahvamaja, Väike-Maarja Spordikeskus, Simuna Spordihoone, Väike-Maarja Valla Noortekeskus, Väike-Maarja Muuseum, Väike-Maarja Haldusteenused. Kokku haldab vald 19 asutust.²

1.1.4 Ettevõtlus

Väike-Maarja vallas on ajalooliselt kuni tänase päevani olnud valla tähtsaimaks majandusharuks põllumajandus ja metsandus. Statistikaameti andmetel³ oli Väike-Maarja vallas statistilisse profiili kuuluvatest ettevõtetest 2020. aasta seisuga registreeritud 455 ettevõtet. Peamisteks tegevusvaldkondadeks on põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük (171 ettevõtet), millele järgneb ehitus (51 ettevõtet) ning hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont (44 ettevõtet).

Statistikaameti andmetel⁴ on vallas ülekaalus alla 10 töötajaga ettevõtted, 2020. aastal oli selliseid 422, üle 250 töötajaga ettevõtted vallas puuduvad. Suurimad tööandjad vallas on aktsiaseltsid Nordkalk ja Antaares ning osäühingud Baltic Log Cabins, Reinpaul, SF Pandivere, Andcar, Ebavere Graanul, Vao Agro, Joosand ja Pandivere Ehitus. 2020 aasta seisuga töötas aktsiaseltsis Nordkalk 77, osäühingus Baltic Log Cabins 124 ja osäühingus Reinpaul 68 töötajat.

Väike-Maarja vallas asub kaks ettevõtluspiirkonda. Kaarma ettevõtluspiirkond asub Väike-Maarja alevikust umbes 3 km kaugusel ning ettevõtluspiirkonna suurus on 75 ha, millest 13 ha kohta on koostatud detailplaneering. Antud alal ei ole üldplaneeringu järgi lubatud loomakasvatustehnikaga seotud ettevõtlus. Tehno ettevõtluspiirkond asub Väike-Maarja Gümnaasiumi algkooli vahetus läheduses ning ettevõtluspiirkonna suurus on 9,9 ha, millele on kehtestatud ka detailplaneering.

Väike-Maarja valla territooriumil on 2021. aasta alguse seisuga osaliselt või täielikult 13 keskkonnaregistri maardlate nimistus arvel olevat maardlat, lisaks uuritud Vao maardla tehnoloogilise lubjakivi prognoosivarud ning Rakvere maardla fosforiidi prognoosivarud. Valla territooriumile jääb 11 kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist, mille kohta on esitatud andmed järgnevas tabelis.

---

² Väike-Maarja valla arengukava aastateks 2021-2027

³ [Statistika Andmebaas](#): ER0309: Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted haldusüksuse ja tegevusala (EMTAK 2008) järgi, haldusjaotus seisuga 01.01.2018

⁴ [Statistika Andmebaas](#): ER032: Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted töötajate arvu ja haldusüksuse järgi, haldusjaotus seisuga 01.01.2018

Tabel 2. Väike-Maarja vallas paiknevad mäeeraldised (seisuga 28.04.2021) Allikas: Maa-amet X-Gis maardlate rakendus.

Kood	Nimetus	Maardla	Seisund	Kaevandamisloa number	Kaevandamisloa kehtivus	Kaevandamisloa omaja	Maavara kasutamise eesmärk	Korrastamissuund
1181	Meibaumi II kruusakarjäär	891-Meibaumi	Aktiivne	L.MK/32 3393	18.06.2013 - 18.06.2028	TM Energy OÜ	ehitus ja teedeehitus	metsamaa
1019	Meibaumi liivakarjäär	891 - Meibaumi	Aktiivne	L.MK/32 0214	24.03.2011 - 23.03.2026	FIE Tiiu Elmend Mäeotsa Talu	ehitus ja teedeehitus	rohuma
1157	Raigu kruusakarjäär	914 - Raigu	Aktiivne	L.MK/32 2586	27.11.2012 - 27.11.2027	OÜ Thorsen Grupp	täitepinna, tsiviil- ja teedeehitus	rohuma ja veekogu
233	Salla turbatootmisala	238 - Peetla	Aktiivne	L.MK.LV -38053	18.05.2005 - 15.06.2021	Vestur OÜ	aianduses, allapanuk, kütteks	metsamaa ja märgala
234	Peetla turbatootmisala	238 - Peetla	Aktiivne	L.MK/33 3096	05.06.2019 - 04.06.2049	Vestur OÜ	aiandus ja energeetika	taastuv soo
235	Simuna turbatootmisala	238 - Peetla	Aktiivne	L.MK/33 3792	18.10.2019 - 17.10.2049	Vestur OÜ	aiandus ja energeetika	taastuv soo
1117	Tammiku III liivakarjäär	159 - Tammiku	Aktiivne	L.MK/32 1852	02.07.2012 - 02.07.2027	Thabelinus OÜ	ehitus, teedeehitus ja -remont	metsamaa ja/või rohuma
913	Tammiku II liivakarjäär	159 - Tammiku	Aktiivne	L.MK/32 1386	29.12.2011 - 29.12.2026	SANDPIT OÜ	ehitus, teedeehitus	metsamaa
1875	Tammiku IV liivakarjäär	159 - Tammiku	Aktiivne	KL-508190	09.01.2020 - 08.01.2035	Eesti Teed AS	riigimaantee ehituseks, remondiks ja hoolduseks	metsamaa
1022	Tammiku liivakarjäär	159 - Tammiku	Aktiivne	L.MK/32 0515	13.06.2011 - 12.06.2026	Eesti Teed AS	ehitus, teedeehitus	metsamaa
735	Rakke karjäär	434 - Rakke	Aktiivne	L.MK/31 8010	20.11.2009 - 08.10.2034	Nordkalk AS	filleri tootmine	tehisveekogu

1.1.5 Looduskeskkond

Väike-Maarja vald asub Pandivere kõrgustikul, osaliselt Endla nõos ning Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundlikul alal, kus põhjavesi on reostuse eest looduslikult kaitsmata (arvukatel karsti- ja õhukese pinnakattega aladel) või nõrgalt kaitsitud. Seega on valla piirkond äärmiselt tundlik aktiivsele põllumajandusele ja inimtegevusele. Väike-Maarja vallas asub Pandivere kõrgustiku kõrgeim tipp – Emumägi. Valla territooriumil on viljakad mullad, mis on eelduseks põllumajanduse arengule.

Valla territooriumile jääb osaliselt või täielikult 7 looduskaitseala ning 4 maastikukaitseala: Aavere, Endla, Haavakannu, Liivaküla-Äntu, Luusikametsa, Põdrangu ja Varangu looduskaitsealad ning Ebavere, Emumäe, Porkuni ja Äntu maastikukaitsealad. Lisaks on vallas looduskaitse alla võetud 5 mõisaparki: Aavere mõisa park, Avanduse mõisa parki, Kilti mõisa park, Liigvalla mõisa park, Salla mõisa park, Triigi mõisa park ja Varangu mõisa park. Kaitsealuste puistutena on kaitse all Lasinurme pargi põlispuud, Piibe pargi põlispuud ja Simuna parkmets.

Rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 võrgustiku loodusalsid jääb osaliselt või täielikult Väike-Maarja valla territooriumile 12 - Äntu, Varangu, Tammelehe, Seljamäe, Salla, Porkuni, Jäola, Ilmandu, Ebavere, Haavakannu ja Endla loodusalsid ning Endla linnuala. Natura aladele, mis ei ole looduskaitsealade koosseisus, on moodustatud hoiualad – Ilmandu, Seljamäe ja Tammelehe hoiualad.

[Maakatastrisse](#) kantud kõlvikutest ligi 52 % (35 388 ha) on metsamaa, haritavat maad on ligi 35 % (23 959 ha), looduslik rohumaad moodustab ligi 3 % (2069 ha), õuemaad 1.25 % (852 ha) ja muu maa ligikaudu 9 % (5976 ha) valla pindalast. Maa sihtotstarbe järgi on 94 % maatulundusmaa ning 1.3 % elamumaa.

Vallas on kokku 13 looduslikku järve, 8 paisjärve ja 9 tehisjärve. Olulisemateks järvedeks võib pidada alkalitroofseid Äntu järvesid, mis on oma selge vee tõttu ka olulised vaatamisväärsused. Väike-Maarja valla territooriumi läbivad jõgedest Mustjõgi, Põltsamaa, Nõmme, Pedja, Preedi, Ilmandu, Onga, Imukvere ja Salla jõed.

1.2 Jäätmemajanduse õiguslikud alused

Väike-Maarja valla jäätmekava tugineb mitmete rahvusvahelistele, riiklikele ja omavalitsuse tasandi dokumentidele, mistõttu on jäätmekava koostamisel analüüsitud nii rahvusvahelisi, riiklikke kui kohalikke õigusakte, planeeringuid ja arengukavasid.

1.2.1 Euroopa Liidu õigusaktid

Euroopa Liidu keskkonnapoliitika koosneb mitmesajast seadusandlikust aktist, jäätmehoolduse seisukohalt on olulisemad järgmised raamküsimumi käsitlevad õigusaktid:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ (jäätmete raamdirektiiv), millega kehtestatakse õiguslik raamistik jäätmete käitlemiseks ühenduses.
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1013/2006 (jäätmeeveo määrus), millega kehtestatakse menetlused ja kontrollimeetmed jäätmesaadetistele olenevalt nende päritolust, sihtkohast ja marsruudist, veetavate jäätmete liigist ja käitlusviisist sihtkohas;
- 3) Euroopa Komisjoni otsus 2014/955/EL, millega kehtestatakse jäätmenimistu.

Jäätmekäitlust käsitlevad Euroopa Liidu tasandil järgmised õigusaktid:

- 1) Nõukogu direktiiv 1999/31/EÜ (prügiladirektiiv), millega sätestatakse tehnilised nõuded prügilatele ja erinõuded prügi vastuvõtmisele prügilates ning kehtestatakse prügilate kategooriad ladestatavate jäätmete tüübi alusel;

- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/59/EÜ, millega sätestatakse nõuded laevaheitmete ja lastijäätmete vastuvõtmisele sadamates;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta, millega sätestatakse nõuded õhku, vette või pinnasesse juhitava heite vältimiseks ja piiramiseks ning jäätmete tekke vältimiseks suurtes tööstuskäitistes.

Jäätmevooge käsitlevad Euroopa Liidu tasandil järgmised õigusaktid:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 94/62/EÜ (pakendidirektiiv), millega sätestatakse nõuded pakendijäätmete vältimise, taaskasutamise ja ringlussevõtu ning pakendite korduskasutamise kohta;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/66/EÜ, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta;
- 4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta;
- 5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist;
- 6) Nõukogu direktiiv 96/59/EÜ polüklooritud bifenüülide ja polüklooritud terfenüülide (PCB/PCT) kõrvaldamise kohta;
- 7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 850/2004 püsivate orgaaniliste saasteainete kohta;
- 8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist;
- 9) Nõukogu direktiiv 87/217/EMÜ asbestist põhjustatud keskkonnareostuse vältimise ja vähendamise kohta.
- 10) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/21/EÜ kaevandustööstuse jäätmete käitlemise kohta.

1.2.2 Eesti õigusaktid

Peamiseks õigusaktiks, mis reguleerib Eesti Vabariigis jäätmemajandusega seonduvat, on **jäätmeseadus**, milles on püstitatud üleriigilised jäätmehoolduse arendamise eesmärgid ja põhimõtted. Jäätmeseadusega määratud eesmärkide saavutamiseks ja jäätmemajanduse planeerimiseks koostatakse riigi ning kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavad. Vastavalt jäätmeseadusele on jäätmekäitluse planeerimine ja suunamine oma haldusterritooriumil omavalitsuste ülesanne.

Lisaks jäätmeseadusele reguleerib jäätmete käitlemist **pakendiseadus**. Pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteem peab olema kohaliku omavalitsuse tasandil korraldatud selliselt, et saavutatakse pakendiseaduses toodud pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse eesmärgid ja kehtestatud sihtarvud. Pakendiseadus sätestab pakendile ja pakendi kasutamisele esitatavad üldnõuded, pakendi ja pakendist tekkivate jäätmete vältimise ja vähendamise meetmed, pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi korralduse ning vastutuse kehtestatud nõuete täitmata jätmise eest.

Jäätmekäitluse järelevalve toimimist reguleerib **keskkonnajärelevalve seadus**, mis kehtestab riiklikku keskkonnajärelevalvet teostavate ja juhtivate ning riiklikule järelevalvele allutatud isikute õigused ja kohustused. Keskkonnajärelevalve seaduse järgselt on kohalik omavalitsusorgan või asutus üks keskkonnajärelevalve teostajatest.

1.2.3 Väike-Maarja valla jäätmekäitluselased õigusaktid

Kohaliku omavalitsuse erinevate õigusaktidega täpsustatakse jäätmehoolduse arendamise erinevaid aspekte.

Väike-Maarja Vallavolikogu 29.10.2020 määrusega nr 15 on vastu võetud "Väike-Maarja valla jäätmehoolduseeskiri". Jäätmehoolduseeskiri on kehtestatud eesmärgiga tagada puhta ja tervisliku elukeskkonna säilitamine vallas, vähendada tekkivate jäätmete koguseid ja soodustada jäätmete taaskasutamist. Eeskiri määrab kindlaks jäätmehoolduse korraldamise nõuded Väike-Maarja valla haldusterritooriumil ja on kohustuslik kõikidele juriidilistele ning füüsilistele isikutele.

1.3 Jäätmehoolduse arengudokumendid

1.3.1 Eesti keskkonnastrateegia ja keskkonnategevuskava

Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030 on riigi keskkonnavalase tegevuse kavandamise ja rahvusvahelise koostöö arendamise aluseks, mille eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Jäätmete osas on strateegias püstitatud eesmärk, et aastal 2030 peab olema tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt peab olema vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust. Jäätmete ladestamise vähendamiseks, on esmaselt oluline vähendada märkimisväärselt jäätmeteket, kasutades sealjuures tõhusamalt loodusvarasid ja muid ressursse. Selleks on oluline katkestada seosed ühelt poolt jäätmetekke ja loodusvarade kasutamise ning teiselt poolt majanduskasvu vahel, see tähendab et majanduskasv ei tohi põhjustada loodusvarade kasutamise ja jäätmekoguste ning negatiivse keskkonnamõju suurenemist. Teiseks on oluline suurendada jäätmete sortimist, taaskasutamist, sealhulgas ringlussevõttu, et vähendada kõrvaldatavate jäätmete kogust miinimumini. Oluline on ka vähendada jäätmete ohtlikkust ning ohtlike ainete sisaldust jäätmetes, mis ühtlasi väldib jäätmete käitlemisel õhku, vette ja pinnasesse sattuvate heitkoguste suurenemist. Strateegia alusel töötatakse välja konkreetsemad tegevused ja fikseeritakse need perioodiliselt koostatavas Eesti Keskkonnategevuskavas.

1.3.2 Riigi jäätmekava 2014-2020

Kohalike omavalitsuste jäätmekavade koostamise aluseks on Riigi jäätmekava. Riigi jäätmekava 2014–2020 on heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse 13. juuni 2014. a korraldusega nr 256. Riigi jäätmekava kehtivust pikendati tagasiulatuvalt keskkonnaministri otsusega 25.02.2021 kuni uue riigi jäätmekava kehtestamiseni.⁵

Riigi jäätmekava 2014–2020 peaeesmärk on jäätmekäitluse hierarhiat järgiv säästev jäätmehooldus. Jäätmekava strateegilised eesmärgid on püstitatud jäätmekäitluse hierarhiat silmas pidades. Iga strateegilise eesmärgi elluviimiseks vajalik tegevus on koondatud kolmeks meetmeks, kusjuures jäätmekavas on esitatud vaid meetme kirjeldus ning mõõdikud meetme elluviimise hindamiseks. Tegevus, selle tähtsajad ning teostajad esitatakse jäätmekava juurde kuulvas dokumendis "Riigi jäätmekava 2014–2020 rakenduskava".

---

⁵ Vabariigi Valitsuse 25.02.2021 protokoll number 15 päevakorrapunkt number 16 päevakorrapunkti pealkiri „Riigi jäätmekava 2014–2020“ täitmise aruanne ja riigi jäätmekava tagasiulatuvalt pikendamine

Esimeseks strateegiliseks eesmärgiks on vältida ja vähendada jäätmeteket, sealhulgas vähendada jäätmete ohtlikkust. Olmejäätmete tekke kasvuprotsent peab jääma alla 1/2 sisemajanduse koguprodukti (edaspidi *SKP*) kasvuprotsendist ja pakendijäätmete tekke kasvuprotsent alla 2/3 *SKP* kasvuprotsendist.

Teiseks strateegiliseks eesmärgiks on võtta jäätmed ringlusse või neid muul viisil taaskasutada maksimaalsel tasemel. Ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist peab 2020. aastaks olema:

- 1) olmejäätmetel 50%;
- 2) pakendijäätmetel 60%;
- 3) biolagunevatel jäätmetel 13%;
- 4) ehitus-lammutusjäätmetel 75%.

Lisaks peab elektroonikaromude kogumise osakaal olema jäätmete kogumassist 65% ja kantavate patarei- ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist 45%.

Kolmandaks strateegiliseks eesmärgiks on vähendada jäätmetest tulenevat keskkonnamiski, tõhustades muuhulgas seiret ning järelevalvet. Eesmärgiks on, et aastaks 2016 oleksid kõik suletud prügilad korrastatud.

Riigi jäätmekava 2014–2020 juurde on koostatud ka dokument "Riigi jäätmekava 2014–2020 rakenduskava".

Peale uue riigi jäätmekava või valdkondliku tegevuskava (*uus riigi jäätmekava koostatakse ringmajanduse tegevuskava osana*) valmimist tuleb vajadusel ajakohastada ka kohaliku omavalitsuse jäätmekava.

1.3.3 Väike-Maarja valla arengukava aastateks 2021-2030

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 kohaselt peab igal omavalitsusüksusel olema arengukava, milles määratletakse lühi- ja pikaajalise arengu eesmärgid ning nende saavutamiseks kavandatavad tegevused.

Väike-Maarja valla arengukavas on seatud seitse üldeesmärki koos alaeesmärkide ja mõõdikutega. Jäätmemajandus kuulub valdkonna loodus- ja elukeskkond alla, mille üldeesmärk on järgmine: Väike-Maarja vald on turvalist ja head elukeskkonda pakkuv ning paikkonna rikkalikku loodust väärtustav vald.

Alaeesmärgid (jäätmemajandusega seonduvad eesmärgid on märgitud **poolpaksus** kirjas):

- **Jäätmete üleandmise võimalus on elanikele kergesti kättesaadav.**
- Valla haldusosakonnal on operatiivseks reageerimiseks vajalikud vahendid ning tööd on kvaliteetselt teostatud.
- Kõikidele valla hallatavatele hoonetele on leitud rakendus/lahendus nende rakendamiseks.
- Valla elukeskkond on korrastatud ning elukohana atraktiivne.
- **Kasutusest väljalangenud ja lagunenud hoonete arv väheneb.**
- **Vald on puhta elukeskkonnaga.**
- Veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemid vastavad keskkonnanõuetele.
- Küttevõrgud ja -süsteemid on korras ja ökonoomsed.
- Kvaliteetse internetiühenduse kättesaadavuse kasv.
- Tuletõrje veevõtukohtade rekonstrueerimine

Arengukava elluviimise tulemuslikkust hinnatakse mõõdikutega, millest jäätmemajandust hõlmavad järgmised mõõdikud:

- **Jäätmemajade arv (2019.a 2tk, 2023.a 5 tk, 2027.a 7 tk)**

- **Lagunenud ehitiste lammutamine (2019.a 3 tk, 2023.a 6 tk, 2027.a 8 tk)**

Investeeringud loodus- ja elukeskkonna valdkonnas perioodil 2021-2024 hõlmavad järgmisi tegevusi (jäätmemajandusega seonduv on esitatud **poolpaksus** kirjas):

1. Avalike mänguväljakute korrastamine
2. Liivi pargi ning Väike-Maarja seltsimaja ja muuseumi ümbruse haljastusprojekti teostamine
3. **Jäätmemajade rajamine (Kiltsi, Rakke, Triigi, Vao)**
4. Haldusosakonna tehnika täiendamine
5. **Kasutusest väljalangenud ja lagunenud hoonete lammutamine**
6. Väike-Maarja leinamaja rekonstrueerimine, 1.etapp
7. Väike-Maarja uue kalmistu piirdeaia rajamine
8. Vallavalituse hoone ventilatsiooni projekteerimine ja renoveerimine ning seminariruumi väljaehitamine
9. Rakke alevikus katlamaja endiste küttemahutite likvideerimine
10. Rakke aleviku Staadioni tänava katlamaja piirkonna soojustrasside rekonstrueerimine
11. Rakke aleviku Metsa tänava katlamaja piirkonna soojustrasside rekonstrueerimine.
12. Rakke aleviku Niidu tänava katlamaja rekonstrueerimine

1.4 Jäätmekava rakendamisega kaasnev keskkonnamõju

Jäätmeseaduse kohaselt on jäätmehoolduse arendamine oma haldusterritooriumil kohaliku omavalitsuse üks ülesannetest. Jäätmekavas püstitatud eesmärkide realiseerimine on kindlasti positiivse mõjuga ümbritsevale keskkonnale, kuna kavas loetletud tegevused aitavad korrastada jäätmekäitlust, suurendada jäätmete sortimist ja taaskasutust, vähendada prügilasse ladestatavate jäätmete koguseid, seega ka ohtlike jäätmete sattumist keskkonda.

Järelevalve tõhustamise, korraldatud jäätmeveo toimimise ja sihipärase teavitustööga on võimalik vähendada prügi omavaliliste mahapaneku kohtade tekkimist ja muud seadusevastast jäätmete kõrvaldamist, nagu näiteks jäätmete põletamist, samuti matmist.

Vältimaks negatiivset keskkonnamõju on tähtis pakkuda elanikele liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks mugavamaid võimalusi võimalikelt kodulähedaste üleandmisvõimaluste näol. See suurendab jäätmete liigiti kogumist ja vähendab ladestatavate jäätmete hulka, sealhulgas koormust keskkonnale.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 33 lõige 1 kohaselt on keskkonnamõju strateegiline hindamine kohustuslik kui strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatakse KeHJS seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud tegevust või kavandatav tegevus on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga, lähtudes KeHJS seaduse § 6 lõigetes 2–4 sätestatust. Jäätmekavaga ei kavandata KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevust. Jäätmekavaga ei kavandata eeldatavalt tegevusi, mis võiksid avaldada olulist mõju või põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi, seada ohtu inimese tervist, heaolu, kultuuripärandit või vara. Kavandatavate tegevustega ei kaasne mõjusid Natura 2000 võrgustiku alale või mõnele muule kaitstavale loodusobjektile. Jäätmekavas kavandatavate tegevuste keskkonnamõju olulisus selgitatakse tegevuste edasisel kavandamisel ning kui tuvastatakse olulise keskkonnamõju esinemise võimalus, viiakse läbi keskkonnamõju strateegilised hindamised või keskkonnamõju hindamised vastavate detailplaneeringute, projektide või tegevusloa taotluste tasandil.

2 Jäätmekäitluse hetkeolukorra kirjeldus

2.1 Tekkivate jäätmete kogused liikide ja päritolu kaupa

Käesolevas jäätmekavas on olemasoleva olukorra kirjeldamisel kasutatud Väike-Maarja Vallavalitsuse käsutuses olevat informatsiooni ja riikliku jäätmetestatistika ning -aruannete andmeid. Riiklik jäätmetestatistika andmebaas JATS koondab kokku tekitatud, kogutud ning käideldud jäätmekogused jäätmekäitlejate esitatud jäätmearuannete põhjal. Antud andmestik võimaldab anda ülevaadet, kui suur osa tekkivatest jäätmetest taaskasutatakse või kõrvaldatakse. Statistikat kogutakse jäätmeliikide kaupa omavalitsuse täpsusega ning võimalik on eraldi käsitleda tekkivaid jäätmekoguseid ettevõtetes ja majapidamistest. Enne 2017 aasta haldusreformi on endise Rakke valla ja Väike-Maarja valla statistilised andmed summeeritud.

Jäätmetestatistika võimaldab mõningaid andmeid ka jäätmete käitluse kohta, kuid kahjuks ei peegelda need täielikult tegelikku jäätmemajanduse olukorda omavalitsusüksustes. Peamiseks põhjuseks on, et jäätmekäitlejal on küll kohustus pidada arvestust, millistest omavalitsustest jäätmeid vastu võetakse, kuid neil ei ole kohustust pidada eraldi arvestust selle kohta, millise omavalitsuse jäätmeid, millises koguses ja kuidas nad taaskasutavad. Taaskasutus jäätmeliikide lõikes kajastub jäätmekäitlejate jäätmevoogudes summaarselt, mitte üksikute omavalitsuste kaupa.

Omavalitsuse jäätmete koguteke on olnud perioodil 2015-2019 üsna hüplik ning selge trendita. Sama kehtib ka jäätmete taaskasutuse osakaalu kohta. Suure osa valla jäätmetekkest moodustavad erinevad ehitus- ja lammutusjäätmed 17 koodiga, mis näiteks 2019. aastal moodustasid 81% kogu valla jäätmetekkest, seevastu 2018. aastal 25% ja 2017. aastal 28.5%. Jättes välja ehitus- ja lammutusjäätmed, on suur osa valla jäätmetekkest seotud olmejäätmetega jaotisekoodiga 20 ning reovee kohtpuhastussetetega jäätmekoodiga 02 02 04, mis tulenevad Ebaivere külas loomsete jäätmete käitlemisega tegelevalt ettevõttelt Vireen AS.

Tabel 3. Jäätmete teke ja käitlemine (kõik jäätmeliigid) Väike-Maarja vallas aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

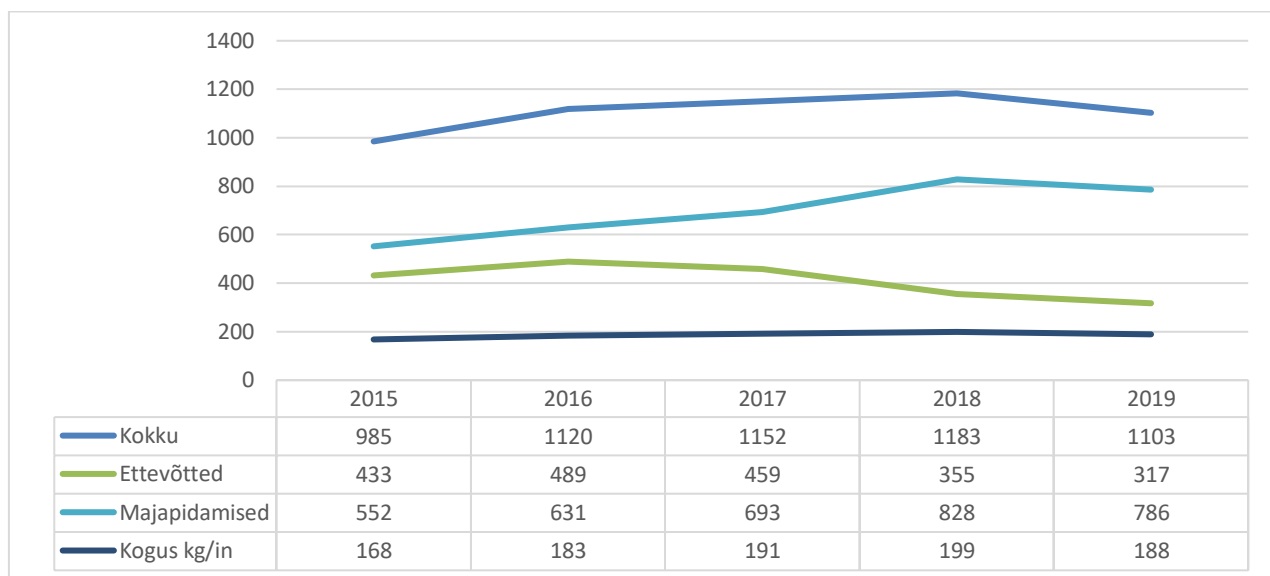
Aasta	Koguteke (sh kogutud)	Transport sisse	Taaskasutatud	Transport välja
2015	15341.5	2992.4	13182.5	2016.9
2016	6578.4	252.4	1806.6	2985.6
2017	2906.3	162.7	2095.1	2908.8
2018	3264.3	624.4	38.1	3235.9
2019	10070.4	2248.6	7488.0	4344.5

2.2 Olmejäätmed

Olmejäätmed (jaotisekoodiga 20) on kodumajapidamiste jäätmed ja samalaadsed kaubandus-, tööstus- ja ametiasutusjäätmed, sealhulgas liigiti kogutud jäätmed. Olmejäätmetes võib sisalduda nii tava- kui ka ohtlikke jäätmeid. Olmejäätmed ei ole koostiselt ühtsed. Jäätmete koostise määravad paljud tegurid, nagu tarbimisharjumused, kohapealne sorteerimismäär, aasta-aeg, elamutüüp, elanike sorteerimisteadlikkus ja nii edasi.

Riigi jäätmekavas 2014–2020 alusel on olmejäätmete tekkel otsene seos majandusolukorra ja üldise tarbimise tasemega – mida paremini läheb riigi majandusel ning seeläbi inimestel, seda enam tarbitakse erinevaid tooteid ja teenuseid. Suurema tarbimisega kaasneb ka suurem jäätmete teke. Seetõttu on jäätmetekke vähendamise aluseks elanikkonna teadlikkus, tarbimisharjumused ning olukord, kus inimestele on jäätmete sortimine ja ära andmine võimalikult mugavaks tehtud.

Jäätmeseaduse § 66 lõige 2 sätestab, et kohaliku omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumise ja veo.

Joonis 2. Olmejäätmete koguteke Väike-Maarja vallas aastatel 2015–2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätmearuandluse põhjal on vaadeldaval perioodil Väike-Maarja vallas tekkinud olmejäätmete kogus mõnevõrra kasvanud, samuti on kasvanud olmejäätmete kogus inimese kohta (v.a 2019.a, mil on märgata kerget langust). Ettevõtete olmejäätmete kogus on alates 2016. aastast stabiilselt langenud, mis võib omakorda olla seotud nii ettevõtete arvuga kui ka ettevõtetes paranevate sorteerimisharjumustega. Olmejäätmete koguteke omavalitsuses on jäätmearuandluse põhjal olnud suurusjärgus 985-1183 tonni. Jäätmetatistika andmete põhjal ei toimu vallas olmejäätmete taaskasutust ning olmejäätmed transporditakse täies mahus valla territooriumilt välja.

Eurostati⁶ andmetel tekkis 2019. aastal Eestis elaniku kohta keskmiselt 369 kilogrammi olmejäätmeid. Väike-Maarja vallas kogutud olmejäätmete kogused ühe elaniku kohta on jäätmete kogutekke kohta arvatatuna oluliselt väiksemad kui Eesti keskmine – viimasel viiel aastal 168-199 kilogrammi inimese kohta.

Tabel 4. Olmejäätmete teke (sh koguteke) Väike-Maarja vallas aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Kood	Jäätmeliik	2015		2016		2017		2018		2019	
		E ⁷	M	E	M	E	M	E	M	E	M
20 01 01	Paber ja kartong	0.0	1.7	0.0	3.5	0.0	2.1	3.4	0.0	7.5	3.1
20 01 02	Klaas	0.2	0.0	0.6	0.0	1.3	2.0	4.8	0.0	1.5	19.4
20 01 10	Rõivad	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0	2.2	0.0
20 01 11	Tekstiilid	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	22.3

⁶ Eurostat andmebaas: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/cei_pc031/default/table?lang=en

⁷ E - ettevõtted, M - majapidamised

Väike-Maarja valla jäätmekava aastateks 2021–2026

20 01 13*	Lahustid	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20 01 14*	Happed	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20 01 17*	Fotokemikaalid	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20 01 19*	Pestitsiidid	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1
20 01 21*	Luminestsentslambid ja muud elavhõbedat sisaldavad jäätmed	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	0.1	0.3
20 01 23*	Klorofluorosüivesinikke sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud seadmed	0.0	5.1	0.8	3.9	0.0	3.7	0.0	5.9	0.0	3.4
20 01 25	Toiduõli ja -rasv	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0
20 01 26*	Õli ja rasv, mida ei ole nimetatud koodinumbri 20 01 25	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.2	1.0	0.0	0.0
20 01 27*	Ohtlike aineid sisaldavad värvid, trükivärvid, liimid ja vaigud	0.0	0.0	2.4	6.3	0.0	3.6	0.2	11.9	2.1	8.5
20 01 29*	Ohtlike aineid sisaldavad pesuained	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0
20 01 33*	Koodinumbritega 16 06 01*, 16 06 02* ja 16 06 03* nimetatud patareid ja akud ning sortimata patarei- ja akukogumid, mille hulgas on selliseid patareid või akusid	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.0	0.0	0.2	0.0	0.3
20 01 35*	Ohtlike osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud elektri- ja elektroonikaseadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21* ja 20 01 23*	0.3	8.1	4.6	12.7	0.1	15.9	0.1	9.1	0.1	9.5
20 01 36	Kasutuselt kõrvaldatud elektri- ja elektroonikaseadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21*, 20 01 23* ja 20 01 35*	0.0	3.8	0.0	10.4	0.0	15.6	0.0	18.1	0.0	21.1
20 01 39	Plastid	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20 01 40	Metallid	0.0	78.4	19.7	115.3	5.0	184.3	44.6	180.2	0.2	100.1
20 01 98*	Sortimata ravimikogumid	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1	0.3	0.0	0.2
20 02 01	Biolagunevad jäätmed	0.0	0.0	1.2	0.0	0.0	0.0	2.5	0.0	0.8	0.0
20 03 01	Prügi (segaolmejäätmed)	431.7	452.2	458.1	478.5	437.6	463.8	297.4	528.7	301.6	539.2
20 03 07	Suurjäätmed	0.5	2.8	1.6	0.0	14.3	0.0	1.0	72.5	0.6	58.5

Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal (arvestades olmejäätmete hulka ka pakendijäätmed) on viimasel viiel aastal järk-järgult tõusnud, v.a 2019. aastal, mil osakaal langes eelneva aastaga

võrreldes ligi 4% võrra. Kui 2015. aastal oli liigiti kogutud olmejäätmete osakaal 26%, siis aastaks 2019 oli see tõusnud 36%-ni⁸. **Tegu on siiski üsna madala näitajaga.**

Liigiti kogutud jäätmete osakaal nende arvutuslikust kogutekkest 2019. aasta andmete alusel on esitatud järgnevas tabelis. Enamiku liigiti kogutud jäätmetest moodustavad pakendijäätmed ning neile järgnevad metallid, ohtlikud jäätmed ning tekstiili ja rõivajäätmed.

Tabel 5. Liigiti kogutud jäätmete osakaal nende arvutuslikust kogutekkest 2019. aastal.

Jäätmeliik	Liigiti kogutud 2019. aastal tonnides	Liigiti kogutud jäätmete osakaal %	Arvestuslik segaolme-jäätmetes ⁹	%	Arvutuslik kogus segaolme-jäätmete hulgas, tonnides	Koguteke (teoreetiliselt olmejäätmete hulgas + liigiti kogutud), tonnides
Plast	0.0	0.0	13.82		116.2	116.2
Tekstiil ja rõivad	24.5	5.2	5.41		45.5	70.0
Biologunevad jäätmed	0.8	0.2	37.61		316.2	317.1
Klaas	20.9	4.4	5.83		49.0	69.9
Paber ja kartong	10.6	2.2	14.33		120.5	131.1
Puit	0	0.0	0.6		5.0	5.0
Metallid	100.4	21.2	2.07		17.4	117.8
Elektroonika	21.1	4.4	0.98		8.2	29.3
Ohtlikud jäätmed	25.0	5.3	0.01		0.1	25.1
Pakendid	210.5	44.5	26.28		221.0	431.5

Olmejäätmete sortimisel tekkekohas tuleb vastavalt keskkonnaministri 16.01.2007 määrusele nr 4 "Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused" (edaspidi *sortimismäärus*) liigiti koguda vähemalt järgmised jäätmeliigid vastavalt jäätmenimistu jäätmeliikide või alajaotiste koodidele:

- 1) **paber ja kartong (20 01 01);**
- 2) **plastid (20 01 39);**
- 3) **metallid (20 01 40);**
- 4) **klaas (20 01 02);**
- 5) **biologunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01);**
- 6) **biologunevad köögi- ja sööklajäätmed (20 01 08);**
- 7) bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03);
- 8) pakendid (15 01), sealhulgas **paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02),** puitpakendid (15 01 03), **metallpakendid (15 01 04),** komposiitpakendid (15 01 05), **klaaspakendid (15 01 07),** tekstiilpakendid (15 01 09) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejäätmete mõistele vastavad pakendid;
- 9) puit (20 01 38);
- 10) tekstiil (20 01 10, 20 01 11);
- 11) suurjäätmed (20 03 07);
- 12) probleemtoodete jäätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36);

⁸ Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal = liigiti kogutud jäätmed (B) x 100 / kogu jäätmete (A). A - kogu jäätmete. Liidetud kokku kõik olmejäätmed (koodiga 20)+ pakendijäätmed (koodiga 15 01); B – liigiti kogutud jäätmed. Liidetud kokku liigiti kogutud pakendid + liigiti kogutud olmejäätmed (siia ei kuulu segaolmejäätmed).

⁹ Arvutusel võetud arvesse SEI Tallinn "Segaolmejäätmete koostise uuringu" põhjal saadud tulemusi vastavalt maapiirkondadele https://www.envir.ee/sites/default/files/sortimisuuringu_lopparuanne.pdf

13) ohtlikud jäätmed (jäätmeneimistu alajaotises 20 01 tärniga "*" tähistatud jäätmed) ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*.

Kohaliku omavalitsuse üksus peab *sortimismääruse* § 4 lg 1² järgi korraldama vähemalt nende jäätmeliikide liigiti kogumise, mis on eelnevas loetelus märgitud **poolpaksus kirjas**. Riikliku jäätmetestatistika andmete kohaselt ei ole viimasel viiel aastal Väike-Maarja vallas kogutud plastijäätmeid ning väga väikeses osas on kogutud biolagunevaid jäätmeid.

2.3 Pakend

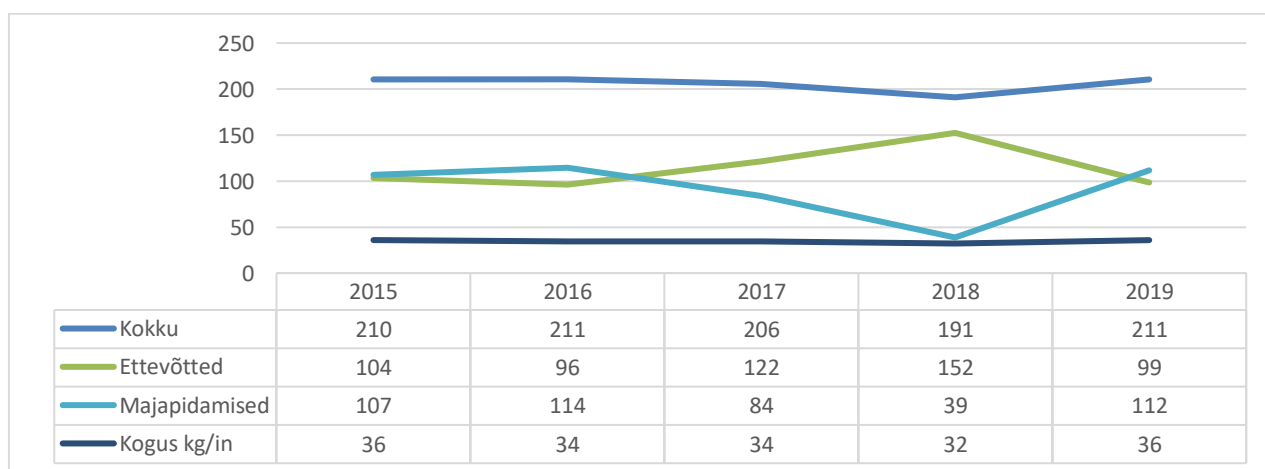
Pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mida kasutatakse kauba mahutamiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks selle kauba olelusringi vältel: toormest kuni valmiskaubani ning tootja käest tarbija kätte jõudmiseni. Pakendiks loetakse ka samal eesmärgil kasutatavad ühekorrapakendeid.

Pakendijääde on mis tahes pakend või pakendimaterjal, mis muutub pärast pakendi kasutamist jäätmeks. Pakendijäätmeteks ei loeta pakendi ja pakendimaterjali tootmisel tekkinud jääke.

Pakendiseadus kehtestab nõuded pakendi ja pakendijäätmete kasutamisele, soodustades sellega pakendi või pakendimaterjali ringlust ja taaskasutamist. Pakendid ja nendest tekkivad jäätmed on üheks oluliseks aspektiks, millele viimasel ajal tähelepanu on pööratud. Suur osa pakendijäätmetest on ühekorrapakendid, mille taaskasutamise süsteem ei ole veel välja kujunenud. Korraldatud on alkoholi- ja joogipakendite (klaas-, plast- ja metallpakendite) kogumine, sorteerimine ja taaskasutamine, millele andis tõuke Pakendiaktsiisi seadus ja pakenditele kehtestatud tagatisraha süsteem (niinimetatud pandipakendid).

Pakendijäätmed moodustavad olulise osa olmejäätmetest ja prognooside kohaselt pakendijäätmete osatähtsus kasvab. Sihtasutus Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskuse uuringutulemuste põhjal arvatud Eesti maapiirkonna pakendijäätmete sisaldus prügilasse ladestatavates segaolmejäätmetes on 26.28 %. Pakendijäätmete koguteke omavalitsuses on sellest lähtuvalt 2019. aastal olnud 556 tonni.

Väike-Maarja vallas koguti 2019. aastal pakendijäätmeid 211 tonni. Pakendijäätmete osakaal kõigest liigiti kogutud olme- ja pakendijäätmetest on 2019. aastal olnud ligikaudu 45% ehk peaaegu poole liigiti kogutud jäätmetest moodustavad pakendijäätmed. Eriliigiliste pakendite hulk moodustab kogu pakendijäätmete hulgast 61.5%.

Joonis 3. Pakendijäätmete teke Väike-Maarja vallas 2015-2019. Allikas: Keskkonnaagentuur

On näha, et pakendijäätmete teke nii ettevõtete kui majapidamiste arvestuses kokku on Väike-Maarja vallas püsinud üsna stabiilsena (kui välja arvata 2018. aasta). Samuti on üsna stabiilsena püsinud pakendijäätmete teke inimese kohta. Samas, arvestades järjest suurenevate pakendite tarbimist, on oodata edasiseks perioodiks pigem pakendijäätmete tekke kasvu.

Tabel 6. Väike-Maarja valla pakendijäätmete teke jäätmearuandluse kohaselt aastatel 2015–2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Kood	Jäätmeliik	2015		2016		2017		2018		2019	
		E	M	E	M	E	M	E	M	E	M
15 01 01	Paber- ja kartongpakendid	6.9	15.1	6.3	16.9	6.2	18.4	3.7	0.0	3.6	30.4
15 01 02	Plastpakendid	73.6	0.0	62.7	0.0	92.2	0.0	126.4	0.0	38.0	0.0
15 01 03	Puitpakendid	0.2	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	34.1	0.0
15 01 04	Metallpakendid	8.1	0.0	9.6	7.6	7.5	13.6	8.9	12.0	9.1	0.2
15 01 06	Segapakendid	3.1	91.8	3.0	90.0	1.5	49.8	0.0	24.6	0.0	81.1
15 01 07	Klaaspakendid	11.4	0.0	14.0	0.0	14.0	2.0	13.2	0.0	13.2	0.0
15 01 10 01*	Ohtlike ainete sisaldavad või nendega saastunud metallpakendid	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
15 01 10*	Ohtlike ainete sisaldavad või nendega saastatud pakendid	0.3	0.0	0.4	0.0	0.3	0.3	0.2	2.1	0.8	0.1

2.4 Biolagunevad jäätmed

Biolagunevad jäätmed on aeroobselt või anaeroobselt lagunevad jäätmed, nagu toidujäätmed, paber ja papp ning biojäätmed, mille alla kuuluvad aia- ja haljastusjäätmed, kodumajapidamises, jaemüügikohas, toidlustusasutuses ja toiduainetööstuses tekkinud toidu- ja köögijäätmed.

Säästva Eesti Instituudi läbiviidud uuringu tulemuste kohaselt moodustas biojätmete sisaldus segaolmejäätmetes Eesti maapiirkondades 37.61%. Biolagunevate jätmete koguste vähendamiseks olmejäätmete hulgas tuleb biojäätmed eraldi koguda ning suunata kompostimisele.

Prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas ei tohi biolagunevaid jätmeid olla üle 20 massiprotsendi alates 2020. aasta 16. juulist. Riigi jäätmekava alusel pidi biolagunevate jätmete ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist 2020. aastaks olema 13%. Aastal 2018 oli ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist 5%, mis jäi samale tasemele 2011. aasta baastasemega. Seega võib eeldada, et sihttasemele aastaks 2020 ei saavutatud ning biojätmete lahuskogumine ja kompostimine vajab jätkuvalt propageerimist.

Riikliku jäätmetatistika kohaselt ei ole Väike-Maarja vallas viimasel viiel aastal peaaegu üldse biojätmeid liigiti kogutud. Jäätmetatistika järgi on üksnes 2017. aastal majapidamistelt kogutud 2 tonni biolagunevaid aia- ja haljastusjäätmeid. Tõenäoliselt on see seotud Väike-Maarjasse ja Simunasse 2014. aastal loodud kompostimisväljakutega, kuhu elanikel on võimalik aia- ja haljastusjäätmeid viia.

Tõenäoliselt on siiski vallas tekkivate biojätmete kogus märgatavalt suurem, sest kohalik majapidamistes toimuv kompostimine ei kajastu jäätmetatistikas.

Biolagunevate jäätmete segaolmejäätmete sekka sattuvate koguste vähendamiseks tuleb propageerida nende kohapealset komposteerimist ja arvestada sellega, et juba alates 01. jaanuarist 2008. aastast on haljastujäätmete panek olmeprügi hulka keelatud. Lisaks rakendub jäätmeseadusega 2023.a 31. detsembrist biojäätmete kogumiskonteineri omamise kohustus majapidamistele, kel puudub kompostimisvõimalus.

2.4.1 Kalmistujäätmed

Kalmistutel tekkivad jäätmed sisaldavad väga suures ulatuses biolagunevaid haljastujäätmeid. Väike-Maarja haldusterritooriumil asub viis valla hallatavalt kalmistut: Väike-Maarja vana kalmistu, Väike-Maarja uus kalmistu, Simuna kalmistu, Ao kalmistu, Avispea kalmistu ja Mursi kalmistu. Matmispaigad on veel Simuna ja Väike-Maarja kirikaedades, kus haldamisega tegelevad kogudused.

Kalmistutel on eraldi konteinerid segaolmejäätmete tarbeks, haljastujäätmed kogutakse hunnikutesse ning kokku kogutud haljastujäätmed transporditakse jäätmejaamade kompostimisplatsidele. Kompostimisplatsidel tekkivat mulda kasutatakse valla haljasalade hoolduseks.

2.5 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Ehitus- ja lammutusjäätmed on jäätmed, mis tekivad ehitiste või nende osade rajamisel, lammutamisel, renoveerimisel või restaureerimisel.

Ehitusjäätmete hulka kuuluvad puidu, metalli, betooni, telliste, ehituskivide, klaasi ja muude ehitusmaterjalide jäätmed, sealhulgas need, mis sisaldavad asbesti ja teisi ohtlikke jäätmeid ning väljaveetav pinnas, mis tekib ehitamisel ja remontimisel (edaspidi ehitamisel) ning mida ehitusobjektidel tööd tegemiseks ei kasutata.

Riiklikuks eesmärgiks 2020 aastaks oli, et ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutuse osakaal nende jäätmete kogumassist oleks vähemalt 75%. Tegu on ühe vähestest riiklikutest jäätmemajanduslikest eesmärkidest, mis on täidetud (2018 aastal oli näitaja 84%).

Liigiti kogutud ehitusjäätmed on viimasel viiel aastal kogu ehitusjäätmete tekkest moodustanud 67.3 - 99.6% ning on seejuures aasta-aastalt üsna kõikunud. Aastal 2019 koguti liigiti 97% ehitusjäätmetest, **mis on väga hea näitaja**. Ehitus- ja lammutusjäätmete tekitajaks on eelkõige ettevõtted ning nende teke on olnud ebastabiilne, kuna see sõltub konkreetsetel ehitus- ja lammutusobjektide esinemissagedusest konkreetsetel aastatel. Aastane jäätmekogus on jäänud viimasel viiel aastal vahemikku 810 – 13 273 tonni.

2019. aastal tekkis Väike-Maarja vallas kokku 8177 tonni ehitus-lammutusjäätmeid, lisaks transporditi valda 803 tonni ehitus- ja lammutusjäätmeid. Kokku taaskasutati valla territooriumil 5589 tonni ehitus- ja lammutusjäätmeid, mille moodustasid jäätmed koodiga 17 01 01 betoon ja 17 01 02 tellised. Taaskasutajaks oli ettevõtte DINER OÜ ning taaskasutuskohaks Agro pinnasetäite koht Liivakülas. Omavalitsuse territooriumil puuduvad jäätmekava koostamise hetkel Keskkonnaregistrisse kantud ehitusjäätmete taaskasutuskohad.

Alates 2020. aastast tuleb jäätmeseaduse kohaselt ehitus- ja lammutusjäätmeid taaskasutada vähemalt 70 protsendi ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas. Samas ei ole antud nõuet võimalik hinnata kuivõrd jäätmetestatistika ei kajasta kui palju konkreetsetest omavalitsuses tekkinud jäätmetest läks taaskasutusse teistes omavalitsustes. Ehitusjäätmete liigiti kogumine ja taaskasutusse suunamine vajab jätkuvalt propageerimist.

Jäätmearuannete kohaselt Väike-Maarja vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ehitus- ja lammutusjätmete liigid ja kogused on toodud järgnevas tabelis.

Tabel 7. Väike-Maarja vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ehitus- ja lammutusjätmed aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Kood	Jäätmeliik	2015		2016		2017		2018		2019	
		E	M	E	M	E	M	E	M	E	M
17 01	Betoon, tellised, plaadid ja keraamikatooted	1.62	0.00	3765.04	5.13	0.94	0.00	24.72	0.00	7406.92	0.98
17 02 01	Puit	1.16	0.00	35.76	0.00	2.92	0.00	2.68	0.00	19.12	0.32
17 02 02	Klaas	0.00	0.00	3.13	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
17 02 03	Plastid	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.06	0.00	0.84	0.00
17 04	Metallid (sealhulgas sulamid)	51.49	154.08	95.14	249.96	147.49	429.66	51.10	383.22	159.10	230.65
17 05	Pinnas, kivid ja süvenduspinnas	13000.00	0.00	0.00	0.00	1.46	0.00	5.47	0.00	9.10	0.00
17 06	Asbesti sisaldavad isolatsiooni- ja ehitusmaterjalid	13.70	1.92	2.06	6.18	9.44	0.70	46.92	30.44	59.62	41.00
17 09 04	Ehitus- ja lammutussegapraht, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 17 09 01*, 17 09 02* ja 17 09 03*	41.52	7.32	158.24	26.22	184.32	52.05	206.50	58.70	130.30	119.40
	Ohtlikud ehitusjätmed ¹⁰	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00

Võib eeldada, et tekkivad ehitus- ja lammutusprahi kogused on suuremad kui ametlikus statistikas kajastub, kuna eeskätt majapidamistes tekkivatest ehitusjätmetest käideldakse suur osa segaolmejätmetena või taaskasutatakse kohapeal. Jätkevalt esineb ehitusjätmete osas ka probleem, et need viiakse asulate äärsetele tühermaadele, metsa või esimesse vedajale sobivasse kohta. Sellist käitumist esineb küll aasta-aastalt vähem, kuid probleem on olemas ja sellega tuleb järjepidevalt tegeleda.

Lisaks tuleb jätkata kontrolli tugevdamist tekkivate, ladustatavate ja taaskasutatavate jätmete üle. Kuna ehitus- ja lammutusjätmete teke sõltub suuresti ehitustegevuse aktiivsusest, mis on sõltuvuses majanduslikust heaolust, on oodata ka edaspidi ehitus- ja lammutusjätmete koguse osas ebastabiilsust.

2.6 Ohtlikud jätmed

Ohtlikud jätmed on jätmed, mis oma kahjuliku toime tõttu võivad olla ohtlikud tervisele, varale või keskkonnale.

Ohtlike jätmete teke ja käitlemine on kajastatud järgmises tabelis. Ohtlike jätmete teke on viimastel aastatel tõusutrendis. Aastatel 2016–2018 on teostatud ka valla territooriumil ohtlike jätmete taaskasutust, seejuures 2017. aastal kordades suuremas koguses, kui seda vallas endas

¹⁰ Kõik tärniga (*) ehitus- ja lammutusjätmed (v.a asbesti sisaldavad ehitusjätmed)

tekib. Ohtlike jäätmete taaskasutamisega tegeleb omavalitsuses Ebavere ST OÜ, kes teostab romusõidukitelt komponentide eraldamist toimingukoodiga R12s. Üldjoontes transporditakse suurem osa ohtlikest jäätmetest siiski valla territooriumilt välja (v.a 2018 a).

Tabel 8. Väike-Maarja vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ohtlikud jäätmed (kõik * jäätmekoodid) aastatel 2015-2019 tonnides ning nende käitlemine. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Aasta	Koguteke (sh kogutud)	Transport sisse	Taaskasutatud	Transport välja
2015	129.6	0	0	68.6
2016	71	81.2	11.6	67.5
2017	82.7	54.9	372.9	79
2018	148.9	37.8	38.1	148.4
2019	170.5	0	0	154.44

Tavaliselt kodumajapidamises tekkivad ohtlikud jäätmed on:

- 1) aegunud ravimid;
- 2) kodukemikaalid;
- 3) vanaõli, õlised kaltsud, õlifiltrid;
- 4) värvi-, laki-, liimi- ja lahustijäägid;
- 5) väetised ja pestitsiidid;
- 6) rotimürk jm biotsiidid;
- 7) kompaktlambid (ehk säästupirnid), päevavalguslambid;
- 8) patareid ja akud.

Väike-Maarja vallas moodustavad elanike ohtlikud jäätmed 2019 a andmete järgi peamiselt asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid, pliiakud, romusõidukid ja ohtlike aineid sisaldavad värvid, trükivärvid, liimid ja vaigud. Seoses elanike sorteerimisharjumuste paranemisega võib edaspidiseks oodata pigem ohtlike jäätmete koguse pidevat vähest tõusu.

Vanaõli jäätmete teke on kajastatud järgnevas tabelis. Vanaõli jäätmetele vallas taaskasutust ei toimu ning jäätmed transporditakse valla territooriumilt välja edasiseks käitluseks.

Tabel 9. Väike-Maarja vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) vanaõli jäätmed aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Kood	Jäätmeliik	2015	2016	2017	2018	2019
13 01	Hüdraulikaõlijäätmed	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0
13 02	Mootori-, käigukasti- ja määrdõlijäätmed	1.1	1.0	0.9	2.1	0.7

Ohtlike jäätmeid tuleb hoiustada nii, et need ei reostaks pinna- või põhjavett ega põhjustaks teisi keskkonnakahjustusi. Vedelaid ohtlike jäätmeid peab säilitama kindlalt suletavates kogumismahutites, mis välistab nende sattumise maapinnale, põhjavette või kanalisatsiooni.

2.7 Romusõidukid ja vanarehvid

Keskkonnaministri 16. juuni 2011 määrus nr 33 "Romusõidukite käitlusnõuded" kehtestab nõuded romusõidukite lammutamiseks ja käitlemiseks ning seab tingimused lammutuskodadele. Mootorsõidukid ja nende osad kuuluvad jäätmeseaduse mõistes probleemtoodete hulka. Probleemtooted on tooted, mille jäätmed põhjustavad või võivad põhjustada nii ohtu tervisele kui ka keskkonnaohtu, keskkonnanäringuid või keskkonna ülemäärast risustamist.

Romusõiduk tuleb üle anda tootja või tootja esindaja määratud kogumispunkti või uue sõiduki ostmise korral müügikohta või vanametalli kogumispunkti. Keskkonnaregistri andmetel asub Väike-Maarja vallas üks autolammutuskoda – Ebavere ST OÜ.

Tabel 10. Väike-Maarja vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) romusõidukid ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Romusõidukid mitmesugustest liiklusvaldkondadest (sealhulgas liikurmasinad) ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed 16 01 (välja arvatud 16 01 03)	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtted	154.5	290.2	65.0	194.0	0.6
Majapidamised	40.7	37.7	38.5	31.4	29.3

Vanade autorehvide kogumise nõuded määrab Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus nr 80 "Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord".

Vanad autorehvid saab ära anda rehviettevõttesse. Samuti on võimalik eraisikul rehve üle anda MTÜ Rehviringlus autorehvide kogumispunktides. Väike-Maarja vallas asub üks MTÜ Rehviringlus kogumispunkt Väike-Maarja jäätmejaamas, aadressil Tehno 5.

Tabel 11. Vanarehvide teke (sealhulgas kogutud) jäätmearuannete põhjal Väike-Maarja vallas aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Vanarehvid - 16 01 03	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtted	25.7	13.0	27.2	5.6	8.9
Majapidamised	9.7	2.2	22.4	1.5	0.2

Vanarehvide osakaal jäätmetekkes tõenäoliselt tõuseb lähiajal seoses autostumise kasvuga. Samas on oodata ka rehvide taaskasutamise suurenemist, seoses vanarehvide vastuvõtmise ja taaskasutamise süsteemi arenemisega.

2.8 Elektri- ja elektroonikaseadmed

Elektri- ja elektroonikaseadmete romud on üks kiiremini kasvavaid jäätmevooge. Need jäätmeliigid sisaldavad väärtuslikke metalle, kuid samas hulgaliselt ka äärmiselt keskkonnaohtlikke komponente nagu elavhõbe, tina, kaadmium, freoonid jne. Riiklikuks 2020. aastaks seatud eesmärgiks oli, et elektroonikaromude kogumise osakaal kolmel eelneval aastal turule lastud elektri- ja elektroonikaseadmete kogumassist ei tohi ületada 65 %. Aastal 2018 oli tegelik tase 63 %.

Elektroonikaromude teke Väike-Maarja vallas on olnud viimasel viiel aastal tõusutrendis.

Tabel 12. Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete teke (sealhulgas kogutud) jäätmearuannete põhjal Väike-Maarja vallas aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Elektri- ja elektroonikaseadmete ning muude seadmete ja aparaatide jäätmed - 16 02	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtted	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Majapidamised	2.5	2.7	3.9	2.9	4.8

Elektri- ja elektroonikaseadmete romude koguste osas on ka tulevikus oodata koguste kasvu nii tänu paranevale kogumissüsteemile kui elektroonikaseadmete suuremale kasutamisele ja sellega kaasnevale seadmete vananemisele.

2.9 Reoveesete

Reovee käitlusel tekib jäätmena reoveesete. Viimasel viiel aastal on Väike-Maarja vallas tekkinud reoveesetet u 38 - 422 tonnises koguses, seejuures on aasta-aastalt reoveesete kogus stabiilselt langenud. Aastatel 2015-2016 teostati Väike-Maarja biopuhasti territooriumil ka reoveesete taaskasutust, kuid alates 2017.a on vee-ettevõtjal Pandivere Vesi OÜ leping jäätmekäitlejaga Ragn Sells AS, kes veab tekkiva reoveesete valla haldusterritooriumilt välja edasiseks käitlemiseks.

Tabel 13. Reoveesete (jäätmekoodiga 19 08) teke ja käitus Väike-Maarja vallas 2015-2019 aastal. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Aasta	Koguteke (sh kogutud)	Taaskasutatud	Transport välja
2015	422.2	182.5	239.6
2016	359.9	160.0	199.9
2017	155.8	0.0	155.8
2018	104.8	0.0	104.8
2019	38.0	0.0	38.0

2.10 Tervishoiu- ja veterinaarteenuste jäätmed

Tervishoiujäätmed on nii inimese kui ka loomade tervishoiu, ravimise ning hooldusega seotud asutustes tekkivad jäätmed. Vastavalt Euroopa Nõukogu direktiivile 1999/31/EÜ prügilate kohta on nakkusohtlike jäätmete ladestamine tavajäätmete prügilatesse keelatud.

Valla territooriumil pakub perearstiteenuseid Väike-Maarja Tervisekeskus ja Rakke ambulatoorium. Kokku on vallas neli perearsti nimistut. Hambaraviteenuseid osutab Väike-Maarjas A&K Caritas ja Hambaravi Riina Laanemägi OÜ ning Rakkes BonaDenta OÜ. Valla territooriumil asub kaks apteeki – Väike-Maarjas ja Rakkes. Veterinaarteenuseid osutatakse Väike-Maarja Loomakliinikus.

Tervishoiuasutused (sh ka veterinaarasutused) peavad välja töötama sisemised juhised jäätmete liigiti kogumiseks ja edasiseks käitlemiseks. Jäätmed tuleb pakkida tekkekohas ja viia tekkekohast pakituna tervishoiuasutuse jäätmehoidlasse kuni üleandmiseni vastavat luba omavale jäätmekäitlusettevõttele. Vastavalt Euroopa Nõukogu direktiivile 1999/31/EÜ prügilate kohta on nakkusohtlike jäätmete ladestamine tavajäätmete prügilatesse keelatud.

Vaadeldaval perioodil (2015–2019) on Keskkonnaagentuuri andmetel tervishoiuteenuste jäätmete teket Väike-Maarja vallas olnud vahemikus 0.01 – 0.03 tonni. Perearsti- ja hambaraviteenust osutavatest asutustest antakse tekkinud meditsiinilised riskijäätmed üle jäätmekäitlejatele edasiseks käitlemiseks.

Seoses rahvastiku vananemisega ja jäätmetekitajate üle kontrolli saavutamiseks võib järgnevat kümneks aastaks prognoosida mõningast raviasutustes tekkivate jäätmete kasvu.

Loomahaiguste uurimisel, diagnoosimisel, ravimisel või ärahoidmisel tekkinud jäätmed (kood 18 02) tuleb samuti üle anda vastavat keskkonnaluba omavale isikule. Sellised jäätmed peaksid saama käideldud samal viisil inimeste raviasutuste- ja haigla jäätmetega. Jäätmearuandluse andmetel on vaadeldaval perioodil Väike-Maarja vallas tekkinud 18 02 koodiga jäätmeid 0.01 – 0.04 tonni.

2.11 Tööstusjäätmed

Väike-Maarja vallas on põhilisteks tööstusjäätmeteks eelkõige põllumajanduses ja metsanduses tekkivad jäätmed, samuti ka loomsete jäätmete käitlemise tehases liha, kala ja muude loomsete toiduainete valmistamisel ja töötlemisel tekkinud jäätmed. Tööstusjäätmete teke sõltub suuresti vallas tegutsevate ettevõtete arengutest ning nende teket ei ole võimalik valla jäätmekavas prognoosida. Ettevõtted vastutavad ise oma jäätmete õiguspärase käitlemise eest.

2.12 Jäätmete kogumine ja käitlus

2.12.1 Liitumine kogumissüsteemidega

Väike-Maarja vald on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga. Omavalitsus on määranud jäätmeveo piirkonna, jäätmeveo teenustasu piirmäärad ja jäätmeveo tüüptingimused ning on korraldanud avaliku konkursi jäätmevedaja leidmiseks.

Väike-Maarja vallas on korraldatud segaolmejäätmete, paberi ja kartongi, biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete ning segapakendite (lisateenusena) kogumine valla territooriumil asuvatelt füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt. Väike-Maarja valla haldusterritoorium moodustab ühe jäätmeveo piirkonna. Jäätmeveo ainuõigus on perioodil 01.05.2021 – 30.04.2026 AS-l Ragn Sells. Jäätmeveo ainuõigus tähendab seda, et veopiirkonnas võib olmejäätmete kogumise ja äraveo teenust osutada üksnes ainuõiguse saanud jäätmevedaja ning teised jäätmevedajad ei tohi antud veopiirkonnas teenuseid osutada. Korraldatud jäätmeveoga loetakse automaatselt liitunuks kõik piirkonnas asuvad jäätmevaldajad, nii eramajade omanikud, korteriühistud kui ka ettevõtjad.

Väike-Maarja vallas asub kolm jäätmejaama – Väike-Maarja, Simuna ja Rakke jäätmejaamad. Kõikides nimetatud jäätmejaamades võetakse muuhulgas vastu ohtlikke jäätmeid ja elektri- ja elektroonikajäätmeid. Patareide kogumiskastid asuvad kohalikes kauplustes, ravimijäätmeid saab üle anda apteekidesse.

Valla suuremates piirkondades on rajatud avalikud pakendite kogumispunktid koos kogumiskonteineritega eri liiki pakendite kogumiseks ehk nn keskkonnajaamad, kus saab tasuta ära anda segapakendeid, paberit, pappi ja kartongi ning klaaspakendi jäätmeid. Jäätmejaamade ja pakendijäätmete kogumiskonteinerite andmed on leitavad <https://kuhuviaa.ee> ja [valla kodulehel](#).

Väike-Maarja vallas asub haljastujäätmete kompostimiseks 3 kompostimisväljakut – Väike-Maarja ja Rakke jäätmejaamade juures ning Simunas Platsi kinnistul, mis jääb Simuna jäätmejaamast u 1.2 km kaugusele Rakke mnt äärde. Lisaks on võimalik haljastujäätmeid viia MTÜ-sse Lääne-Viru jäätmekeskus. Eramajades kompostitakse haljastujäätmeid oma kinnistu piires.

Alates 2007. aastast teeb Väike-Maarja vald koostööd MTÜ-ga Lääne Viru jäätmekeskus, kellega koostöös on KIK toetuste abil kogutud elanikelt ka eterniidijäätmeid ning viidud läbi elektroonika ja ohtlike jäätmete kogumisringe. Eterniidijäätmete kogumiseks on MTÜ ja Väike-Maarja vallavalitsus varasemalt kord aastas organiseerinud eterniidijäätmete tasuta vastuvõtmise Väike-Maarja valla alevikes või näiteks 2020 a. said inimesed tasuta eterniidijäätmeid viia MTÜ-sse Lääne-Viru jäätmekeskus Vinni vallas, Piira külas.

2.12.2 Pakendijäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Pakendiseadus lähtub tootjavastutuse põhimõttest, mis tähendab, et pakendiettevõtjad (pakendajad, maaletoojad, sisuliselt ka kaubandus) on kohustatud tasuta tagasi võtma kõik pakendid, mis on turule toodud. Pakendiseaduse § 20 alusel on pakendiettevõtja, kes müüb pakendatud kaupa lõppkasutajale või tarbijale, kohustatud lõppkasutajalt või tarbijalt tasuta tagasi võtma müüdud kauba müügipakendi ja -pakendijäätmed. Tagasivõtmise nõue hõlmab vaid pakendit, mille tüüp, kuju ja

suurus vastavad selles müügikohas müüdava kauba pakendile ja selle kauba müüja poolt üleantava kauba pakendile. Sellest tulenevalt peab olema müügikohtades informatiivne teade tarbijatele pakendi tagasisivõtmise kohast (lähima pakendijäätme vastuvõtupunkti või konteineri asukoht).

Ettevõtte võib pakendijäätmete kogumist ja taaskasutamist korraldada ise või delegeerida oma kohustused akrediteeritud tootjavastutusorganisatsioonidele, kes korraldavad pakendikonteinerite paigalduse ja tühendamise.

Pakendiseaduse kohaselt on tarbija kohustatud pakendi ja pakendijäätmed tagastama tühjal ja liigiti sortituna vastavalt kohaliku omavalitsuse jäätmehoolduseeskirjas kehtestatud korrale ja pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsiooni nõuetele.

Pakendiseaduse alusel on akrediteeritud üks tagatisrahaga pakendite kogumisega tegelev taaskasutusorganisatsioon (Eesti Pandipakend OÜ) ja kolm peamiselt konteinerite kaudu kogutava muu müügipakendiga tegelevat taaskasutusorganisatsiooni - MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon (ETO), MTÜ Eesti Pakendiringlus (EPR) ja Tootjavastutusorganisatsioon OÜ (TVO).

Eesti Pandipakendi andmetel (05.04.2021) asuvad pandipakendi tagastuspunktid Väike-Maarja vallas:

- Väike-Maarja KONSUM, JÄRVA TÜ, Väike-Maarja alevik
- Väike-Maarja kauplus, OG ELEKTRA AS, Väike-Maarja alevik
- Simuna kauplus A ja O, JÄRVA TÜ, Simuna alevik
- Mesilase pood, RRLEKTUS AS, Rakke alevik
- Rakke kauplus, OG ELEKTRA AS, Rakke alevik

Väike-Maarja vallas asuvate pakendikonteinerite asukohad (seisuga 01.05.2021) on esitatud jäätmekava lisas 1. Pakendikonteinerite asukohad on leitavad ka <https://kuhuvija.ee> ja [valla kodulehel](#).

2021. aasta mai seisuga on pakendiettevõtjate andmetel Väike-Maarja vallas pakendijäätmete taaskasutusse suunamiseks paigaldatud TVO-l 19 kogumiskohta (18 segapakendile, ning 1 paberile ja papile), ETO-l 14 kogumiskohta (3 paberile ja papile ning 11 segapakendile) ning EPR-l 22 kogumiskohta (5 klaaspakendile, 3 paberile ja papile ja 14 segapakendile). Kõikidesse pakendikonteineritesse saavad elanikud jäätmeid ära anda tasuta.

2.12.3 Biolagunevate jäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Väike-Maarja valla elanikel on võimalik aia- ja haljastujäätmeid tasuta ära anda Väike-Maarja, Simuna ja Rakke jäätmejaamadesse, kus asuvad kompostimisväljakud.

Biolagunevad köögi ja sööklajäätmed on liidetud korraldatud jäätmeveoga ning jäätmehoolduseeskirja alusel on biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete lahuskogumine kohustuslik alates 10 korteriga elamumaa sihtotstarbega kinnistutel Väike-Maarja, Rakke ja Simuna alevikes ning Vao ja Triigi külades, majutusteenust pakkuvast ettevõttes ning jaemüügikohas ja toitlustusasutuses, kus tekib toidu- ja köögijäätmeid (sh koolid, lasteaiad, hooldekodud, kauplused, kohvikud, tanklad jmt). Alla 10 korteriga elamumaa sihtotstarbega kinnistutel (sh eramutel ja ridaelamutel) Väike-Maarja, Rakke, Simuna ja Kiltsi alevikus ning Vao ja Triigi külades on biolagunevate jäätmete vedu jäätmevaldaja soovil.

Kuna alates 2023.a rakendub jäätmeseadusega biolagunevate jäätmete konteineri omamise kohustus juhul kui kohtkompostimise võimalus puudub, tuleb **esimesel võimalusel** muuta Väike-Maarja valla jäätmehoolduseeskirja viisil, mis kaotab ära seni kehtinud künniskogused. Lisaks tuleb rakendada lahuskogutud köögi- ja sööklajäätmete vedu kogu valla haldusterritooriumil.

Väike-Maarja valla hajaasustusega osades on tegemist valdavalt ühepereelamutega ning eeldatavalt toimub nende juures vähemalt osaliselt biolagunevate jäätmete kompostimine. Vaja on jätkuvalt propageerida biolagunevate jäätmete lahuskogumist ja kompostimist.

2.12.4 Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Vastavalt vallas kehtivale jäätmehoolduseeskirjale on ehitus- ja lammutusjäätmete valdajaks ehitise omanik. Ehitus- ja lammutusjäätmete valdaja on kohustatud tekkekohal liigiti koguma järgmised jäätmeliigid: segaolmejäätmed, ohtlikud jäätmed liikide kaupa, vanapaber ja papp, puidujäätmed, metallijäätmed, püsijäätmed (kivid, krohv, betoon jne), plastijäätmed (sh kile), klaasijäätmed. Ehitusjäätmed tuleb korduvkasutuseks ette valmistada või taaskasutada. Kõrvaldada tohib ainult selliseid jäätmeid, mille taaskasutamine pole võimalik.

Liigiti kogutud ehitus- ja lammutusjäätmed võib anda vedamiseks, kõrvaldamiseks või taaskasutamiseks üle isikule, kes omab sellekohast keskkonnaluba. Seejuures tuleks eelistada ettevõtjat, kes tagab jäätmete täielikuma taaskasutamise.

Jäätmemahutid tuleb pealt katta, vältimaks jäätmete lendumist. Ehitamise ajal, ehitusjäätmete kogumisel, jäätmeveokile laadimisel ja veol tuleb vältida tolmu ja jäätmete levikut, sh pinnase levikut veoki ratastega teedele ja tänavatele.

Käesoleval ajal on ehitus- ja lammutusjäätmete lähim vastuvõtupunkt Väike-Maarja jäätmejaam, kus ehitusjäätmete vastuvõtt on tasuline. Lisaks on võimalus ehitusjäätmeid tasu eest viia MTÜ-sse Lääne-Viru jäätmekeskus Vinni vallas. Samuti on võimalik erinevatelt teenusepakkujatelt tellida ehituse perioodiks ehitusjäätmete konteinereid.

2.12.5 Elektroonikaromude kogumis- ja käitlussüsteem

Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmed tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ning viia elektri- või elektroonikaseadmete jäätmete kogumispunkti või uue toote ostmise korral müügikohta. Eestis korraldab elektri- ja elektroonikaseadmete ning patareide ja akude tootmise ja müügiga tegelevate ettevõtjate poolt neil lasuvate tootjavastutuse kohustuste täitmist MTÜ Eesti Elektroonikaromu ja MTÜ EES-Ringlus.

Käesoleval ajal saavad valla elanikud oma elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed tasuta ära anda MTÜ EES-Ringlus kogumispunkti Rakke jäätmejaamas ning Elektroonikaromu kogumispunkti Simuna jäätmejaamas ja Väike-Maarja jäätmejaamas.

Lisaks korraldab Väike-Maarja haldusterritooriumil MTÜ Lääne-Viru jäätmekeskus regulaarseid ohtlike jäätmete ja elektroonikaromude kogumisringe.

2.12.6 Koondandmed eriliigiliste jäätmete kogumissüsteemide osas

Järgnevas tabelis on esitatud Väike-Maarja vallas esinevad jäätmete üleandmise võimalused jäätmeliikide osas, mis tuleb vastavalt *sortimismäärusele* tekkekohal liigiti koguda.

Tabel 14. Eriliigiliste jäätmete olemasolevad kogumislahendused jäätmeliikide kaupa Väike-Maarja valla elanikele.

Jäätmeliik	Kogumissüsteem	Kirjeldus
Segaolmejäätmed	Korraldatud jäätmevedu	Korraldatud jäätmevedu on rakendatud kogu valla territooriumil ning toimib ühe jäätmeveo piirkonnana.
Paber ja kartong	Jäätmejaamad, avalikud paberi ja papi kogumiskonteinerid, Korraldatud jäätmevedu	Kui kinnistul eraldi konteinerit ei ole, tuleb paberit ja kartongi koguda liigiti, viies nimetatud jäätmed avalikku

Väike-Maarja valla jäätmekava aastateks 2021–2026

		kogumiskonteineri, jäätmejaamadesse või anda üle vedajale või jäätmekäitlejale.
Plast	Jäätmejaamad	Tasuta vastuvõtt Väike-Maarja, Rakke ja Simuna jäätmejaamades.
Klaas	Jäätmejaamad	Tasuta vastuvõtt Väike-Maarja, Rakke ja Simuna jäätmejaamades.
Metallid	Jäätmejaamad	Tasuta vastuvõtt Väike-Maarja, Rakke ja Simuna jäätmejaamades.
	Kokkuostupunktid	Võimalus viia ka erinevatesse vanametalli kokkuostupunktidesse.
Biologunevad aia- ja haljastusjätmed	Jäätmejaamad	Tasuta vastuvõtt Väike-Maarja, Rakke ja Simuna jäätmejaamades, kus asuvad kompostimisplatsid.
	Kompostimine oma kinnistul	Eramajades toimub kohtkompostimine.
Biologunevad köögi- ja sööklajajätmed	Korraldatud jätmevedu	Vähemalt 10 korteriga elamumaa sihtotstarbega kinnistul Väike-Maarja, Rakke ja Simuna alevikes ning Vao ja Triigi külades, majutusteenust pakkuvas ettevõttes ning jaemüügikohas ja toitlustusasutuses, kus tekib toidu- ja köögijätmeid (sh koolid, lasteaiad, hooldekodud, kauplused, kohvikud, tanklad jmt). Samas piirkonnas alla 10 korteriga elamumaa sihtotstarbega kinnistutel jäätmevaldaja soovil.
	Kompostimine oma kinnistul	Eramajades toimub kohtkompostimine.
Bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastusjätmed (20 02 02, 20 02 03)	Jäätmejaamad	Tasuta vastuvõtt Väike-Maarja, Rakke ja Simuna jäätmejaamades.
Pakendid	Avalik konteinerpark	Avalikud kogumiskohad, asukohad valla kodulehel ja www.kuhuvii.ee
	Jäätmejaamad	Tasuta vastuvõtt Väike-Maarja, Rakke ja Simuna jäätmejaamades.
Pandipakendid	Kogumispunktid	Kogumisautomaadid kauplustes
Puit	Jäätmejaamad	Tasuta vastuvõtt Väike-Maarja, Rakke ja Simuna jäätmejaamades.
Tekstiil	Jäätmejaamad	Tasuline vastuvõtt Väike-Maarja, Rakke ja Simuna jäätmejaamades.
Suurjätmed	Jäätmejaamad	Tasuline vastuvõtt Väike-Maarja, Rakke ja Simuna jäätmejaamades.
		Jäätmeseaduse kohaselt peab üleandmisvõimalus olema 15 km kaugusel, mis on tagatud
Elektroonikaromud	Jäätmejaamad	MTÜ EES-Ringlus kogumispunkt Rakke jäätmejaamas, Elektroonikaromu kogumispunktid Simuna ja Väike-Maarja jäätmejaamades.

	Kogumisringid	Regulaarsed kogumisringid MTÜ Lääne-Viru jäätmekeskuse poolt.
Ohtlikud jäätmed	Jäätmejaamad	Tasuta vastuvõtt Väike-Maarja, Rakke ja Simuna jäätmejaamades.
	Kogumisringid	Regulaarsed kogumisringid MTÜ Lääne-Viru jäätmekeskuse poolt.

2.12.7 Kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatised

Valdav enamik vallas tekkivaid jäätmeid transporditakse omavalitsusest välja. Liigiti kogutud jäätmed (pakendijäätmed, vanapaber jms) suunatakse erinevatesse jäätmekäitluskohtadesse nii Eestis kui välisriikides edasiseks taaskasutamiseks, sh ringlussevõtuks.

Väike-Maarja vallas paikneb 9 registreeritud töötavat jäätmekäitluskohta, mille ülevaade on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 15. Väike-Maarja valla territooriumil registreeritud töötavad jäätmekäitluskohad 05.04.2021 seisuga. Allikas: Keskkonnaregister

Registrikood	Nimetus	Käitaja	Asukoht	Tegevuse liik
JKK5900092	Väike-Maarja jäätmejaam	Eesti Keskkonnateenused AS	Lääne-Virumaa, Väike-Maarja vald, Väike-Maarja alevik	Jäätmejaam, Ohtlike jäätmete käitluskoht, Tavajäätmete käitluskoht, Ümberlaadimisjaam, vaheladu
JKK5900091	Simuna jäätmejaam	Eesti Keskkonnateenused AS	Lääne-Virumaa, Väike-Maarja vald, Simuna alevik	Jäätmejaam, Ohtlike jäätmete käitluskoht, Tavajäätmete käitluskoht, Ümberlaadimisjaam, vaheladu
JKK5900015	Rakke lubjatehas	Nordkalk AS	Lääne-Virumaa, Väike-Maarja vald, Rakke alevik	Muu tegevus
JKK5900150	Rakke jäätmejaam	Eesti Keskkonnateenused AS	Lääne-Virumaa, Väike-Maarja vald, Rakke alevik	Jäätmejaam, Ohtlike jäätmete käitluskoht, Tavajäätmete käitluskoht
JKK5900093	Rakke jäätmejaam	Epler & Lorenz AS	Lääne-Virumaa, Väike-Maarja vald, Räätsvere küla	Jäätmejaam, Ohtlike jäätmete käitluskoht, Metallijäätmete käitluskoht, Tavajäätmete käitluskoht, Ümberlaadimisjaam, vaheladu
JKK5900044	Loomsete kõrvalsaaduste käitlemise ettevõtte	Vireen AS	Lääne-Virumaa, Väike-Maarja vald, Ebavere küla	Koospõletustehas
JKK5900132	Krossiraja jäätmekäitluskoht	Väike-Maarja Vallavalitsus	Lääne-Virumaa, Väike-Maarja vald, Müüriku küla	Vanarehvide käitluskoht
JKK5900144	Endise Rakke lubjatehase suletud prügilä järeelhooldus	Nordkalk AS	Lääne-Virumaa, Väike-Maarja vald, Rakke alevik	Muu tegevus

JKK5900043	Ebavere graanulitehas	Ebavere Graanul OÜ	Lääne-Virumaa, Väike-Maarja vald, Ebavere küla	Tavajäätmete käitluskoht
-------------------	-----------------------	--------------------	--	--------------------------

2.13 Jäätmemajanduse korraldamine ja rahastamine

2.13.1 Jäätmemajanduse korraldamine

Vastavalt jäätmeseadusele korraldab omavalitsus oma haldusalal olmejäätmete ja kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete käitlemist. Omavalitsuse õigused ja kohustused hõlmavad:

- 1) jäätmekava, jäätmehoolduseeskirja ja korraldatud jäätmeveo korra ja teiste kohalikul tasandil jäätmekäitlust suunavate dokumentide koostamist, vastuvõtmist ja avalikustamist;
- 2) korraldatud jäätmeveo organiseerimist;
- 3) jäätmete kogumiskoha määramist, kuhu tuleb korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmed nende edasise veo eesmärgil toimetada;
- 4) õigust nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt ettevõtjalt jäätmekava, mis käsitleb ettevõtja tegevusega seotud jäätmekäitlust;
- 5) koostöö tegemist teiste omavalitsustega jäätmeseadusega sätestatud nõuete täitmiseks;
- 6) seisukoha andmist jäätmeloa taotlustele ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi taotlustele;
- 7) järelevalve teostamist jäätmehoolduseeskirjas sätestatud tingimuste täitmise üle.

Valla jäätmevaldajate kohustus on järgida vallavolikogu kehtestatud nõudeid jäätmete liigiti kogumiseks ja üleandmiseks.

Korraldatud jäätmeveo ainuõiguse saanud jäätmevedaja vastutab veo ohutusnõuete täitmise eest ning jäätmete toimetamise eest hankega määratud jäätmekäitluskohta.

Valla territooriumil Keskkonnaameti poolt väljastatud keskkonnavalua, keskkonnakompleksloa või jäätmekäitleja registreeringu alusel tegutsevad jäätmekäitlejad omavad kohustust jäätmekäitluse korraldamiseks vastavalt neile väljastatud loas sätestatud tingimustele.

Keskkonnaamet on Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, mis teostab täidesaatvat riigivõimu ja riiklikku järelevalvet ning kohaldab riiklikku suundi seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses. Keskkonnaameti osatähtsus kohaliku omavalitsuse jäätmekäitluses on eeskätt arvamuse ja ettepanekute tegemine seaduste alusel ja ulatuses. Keskkonnaameti ülesanne on ka kontrollida keskkonnalubade, keskkonnakomplekslubade või jäätmekäitleja registreeringute taotluste vastavust nõuetele ning vastavaid lube väljastada. Keskkonnaameti kaudu toimub ka jäätmekäitlusala järelevalve, sealhulgas õigusaktide nõuete ning väljastatud keskkonnalubade, keskkonnakomplekslubade või jäätmekäitleja registreeringute nõuete järgimine.

2.13.2 Korraldatud jäätmevedu

Vastavalt jäätmeseaduse §-le 135 on kohalikul omavalitsusel, mille haldusterritooriumil elab rohkem kui 1500 inimest, kohustus organiseerida oma haldusterritooriumil korraldatud jäätmevedu. Korraldatud jäätmeveo kohustus on alates 2005. aasta 1. jaanuarist. Väike-Maarja vald liitus esmakordselt korraldatud jäätmeveo süsteemiga 2008. aastal koos Rakke, Tamsalu ja Laekvere valdadega. Korraldatud jäätmeveo põhieesmärk on liita kõik jäätmevaldajad jäätmeveoga, et kaoks ära omanikuta prügi probleem ja illegaalne prügistamine.

Korraldatud jäätmevedu on olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või -kohtadesse kohaliku omavalitsuse üksuse valitud ettevõtja poolt. Kohaliku

omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumise ja veo ning edasise suunamise taaskasutusse või kõrvaldamisele. Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka teisi olmejäätmete liike või muid jäätmeid, kui see on vajalik jäätmeseaduse nõuete täitmiseks või seda tingib oluline avalik huvi.

Väike-Maarja valla haldusterritoorium moodustab ühe tervikliku jäätmeveo piirkonna. Korraldatud jäätmeveoga on korraldatud segaolmejäätmete, paberi ja kartongi, biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete ning pakendijäätmete (lisateenusena) kogumine valla territooriumil asuvatelt füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt. Biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete ning pakendijäätmete vedu teostatakse üksnes Väike-Maarjas, Rakkes, Simunas, Triigis ja Vaos. Jäätmeveo ainuõigus on perioodil 01.05.2021 – 30.04.2026 kontsessioonilepingu kohaselt AS-l Ragn-Sells. Jäätmeveo ainuõigus tähendab seda, et veopiirkonnas võib olmejäätmete kogumise ja äraveo teenust osutada üksnes ainuõiguse saanud jäätmevedaja ning teised jäätmevedajad ei tohi antud veopiirkonnas teenuseid osutada. Korraldatud jäätmeveoga loetakse automaatselt liitunuks kõik piirkonnas asuvad jäätmevaldajad, nii eramajade omanikud, korteriühistud kui ka ettevõtjad.

Erandkorras vabastatakse jäätmevaldaja korraldatud jäätmeveoga liitumisest jäätmeseaduses ja jäätmehoolduseeskirjas sätestatud tingimustel. Kui kohaliku omavalitsuse üksus on veendunud, et kinnistul ei elata või kinnistut ei kasutata, võib ta jäätmevaldaja erandkorras vabastada tema taotluse alusel teatud tähtjaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest.

Väike-Maarja valla jäätmevaldajate registri (2021. aasta mai seisuga) alusel on korraldatud jäätmeveoga liitunud 1746 kinnistut, perioodiline ehk ajutine vabastus on 5-1, ühiskasutus toimub 215-1 ja erandkorras vabastatud (min 11 kuud) on 2 kinnistut.

2.13.3 Jäätmehoolduse rahastamine

Jäätmeseaduse alusel toetatakse jäätmehoolduse arendamist jäätmete keskkonda viimise eest makstavast saastetasust.

Jäätmeseadus sätestab põhimõtted, et jäätmekäitluse kulud kannab jäätmetekitaja, korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldaja tasub jäätmeveo teenustasu, mis peab katma jäätmekäitluskohtade rajamis-, kasutamise-, sulgemise- ja järelhoolduskulud ning jäätmete veokulud. Keskkonnapoliitika põhimõte "saastaja maksab" ja "tootja vastutus" tähendab sisuliselt seda, et jäätmekäitluse kulud maksab kinni lõpptarbija.

Jäätmekäitluse finantseerimine toimub vallas järgmiselt: ettevõtte maksavad ise kõikide tekitatud jäätmete käitlemise eest, kaasa arvatud ohtlike jäätmete eest. Elanikud maksavad olmejäätmete käitlemise eest jäätmeveo teenustasu otse jäätmekäitlusettevõttele või läbi kinnisvara-haldusteenuseid pakkuva ettevõtte.

Vallaeelarvest kaetakse järgnevad kulud: kohaliku eriliigiliste jäätmete kogumiskoha haldamisega seotud kulud, omavoliliselt ladestatud prügikoristamise kulud, jäätmete kogumiskampaaniatega seotud kulud.

Väike-Maarja valla jäätmehoolduse arendamise võimalikud finantseerimisallikad on vallaeelarve, toetuse taotlemine erinevatest fondidest (SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, Euroopa Liidu struktuurifondid jt), jäätmetekitajate poolt makstav teenustasu, saastetasu. Fondidest toetatavad tegevused on reeglina sõltuvuses riiklikutest jäätmemajanduse eesmärkidest. Samuti on võimalik jäätmete liigiti kogumise võrgu arendamisse kaasata tootjavastutusorganisatsioone.

Kuni 2017. aastani toimus jäätmehoolduse rahastamine olmejäätmete ladestamisel makstud saastetasust. Põhjusel, et täna on Eestis olmejäätmete ladestamine seoses IRU masspõletustehase

avamisega 2013. aastal oluliselt langenud (isegi kuni alla 7% tekkinud segaolmejäätmetest) vähenes drastiliselt ka saastetasu suurus.

Alates 2017. aastast kuni 2018. aastani oli riigi eelarves seoses saastetasu laekumise äralangemisega nähtud ette kohalikele omavalitsustele riiklik toetus jäätmemajanduse arendamiseks. Riiklikku toetust jaotati vastavalt kohalikus omavalitsuses registreeritud majapidamiste arvule. Alates 2019. aastast toetab riik jäätmehoolduse arendamist üksnes riiklike toetusprogrammide kaudu ning otsetoetus on kaotatud.

2.14 Andmed suletud prügilate ning jääkreostusobjektide kohta

Väike-Maarja valla haldusterritooriumil asub kolm praeguseks suletud prügilat – Väike-Maarja prügila (suleti 2001.a), Rakke prügila (ladestamine lõppes 2007.a alguses) ja Rakke lubjatehase suletud prügila (suleti 2015.a). Kõik prügilad olid kasutusel tavajäätmete prügilana.

Rakke prügila sulgemisprojekt koostati 2009.a aastal Kobras AS poolt ning sulgemistööd teostati AS-i EcoPro poolt perioodil 24.08.2009 – 25.11.2009. Keskkonnaministeerium ei ole prügila järelhooldajale seirekohustusi määranud.

Rakke lubjatehase suletud prügila sulgemiskava koostati 2015. aastal Kobras AS poolt ning kinnitati Keskkonnaameti 19.06.2015.a korraldusega nr V 1-15/15/185. Prügila sulgemistööd toimusid ajavahemikul juuni 2014 kuni 29.12.2015. Jäätmeluba objektile väljastati 28.06.2017, mille alusel toimub ka prügila seire- ja järelhooldustööde teostamine. Vastavalt sulgemiskava kinnitamise otsusele on prügila seire ja järelhoolduse teostamise perioodiks 30 aastat. Prügila seire ja järelhooldus seisneb prügila pinna ja põhjavee seires, lisaks meteoroloogiliste andmete kogumises ning prügila kattekihi, taimestiku ja rajatiste seires ja hoolduses. Viimane seirearuanne on esitatud Keskkonnaametile prügila käitaja Nordkalk AS poolt 2018. aastal.

Väike-Maarja valla territooriumile jääb kaks kohaliku tähtsusega jääkreostusobjekti. Andmed jääkreostusobjektide kohta on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 16. Väike-Maarja valla jääkreostusobjektid. Allikas: Keskkonnaregister

KKR kood	Nimetus	Asukoht	Staatus	Seisund
JRA0000230	Võivere küla väetisehoidla	Väike-Maarja vald, Võivere küla	Kohalik	Jääkreostus on aruande/info alusel likvideeritud
JRA0000229	Endine Väike-Maarja EPT katlamaja kütusehoidla	Väike-Maarja vald, Väike-Maarja alevik	Kohalik	Jääkreostus on aruande/info alusel likvideeritud

3 Eelnevate jäätmekavade eesmärkide täitmise analüüs

Väike-Maarja valla territooriumil kehtis Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdade jäätmekava 2015-2020. Eelmise perioodi jäätmekava eesmärkide täitmise ülevaade on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 17. Eelmise perioodi jäätmekava eesmärkide täitmine.

Tegevus		Elluviimine
Meede 1. Jäätmehoolduse korraldamise pikaajaline planeerimine ja koostöö teiste organisatsioonidega		
1.1	Väike-Maarja, Tamsalu, Rakke, Laekvere valdade Jäätmehooldust reguleerivate õigusaktide kehtestamine ja ajakohastamine	Jäätmehooldust reguleerivad õigusaktid on Väike-Maarja vallas jäätmekava koostamise hetkel ajakohased.
1.2	Koostöö Lääne-Viru jäätmekestusega ja teiste jäätmekäitlusorganisatsioonidega	Väike-Maarja vald teeb alates 2016. aastast koostööd MTÜ-ga Lääne-Viru jäätmekestus.
Meede 2. Korraldatud jäätmeveo koordineerimine		
2.1	Korraldatud jäätmeveo teenuse osutaja leidmiseks teenuste kontsessiooni korraldamine	Korraldatud jäätmeveo teenuse osutaja leidmiseks korraldati teenuste kontsessioon ning uus kontsessioonileping hakkas kehtima alates 1.05.2021.a.
2.2	Uue jäätmeregistri soetamine	Jäätmeregister KOV Gis EVALD soetati 29.07.2015
Meede 3. Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine		
3.1	Pakendijäätmete kogumismahutite paigaldamine elanikele ligipääsetavatesse kohtadesse	Pakendikonteinerite asukohti on regulaarselt üle vaadatud ning optimeeritud jooksvalt vastavalt elanike vajadustele.
3.2	Paberi/kartongi kogumise jätkamine korraldatud jäätmeveo raames	Paberi- ja kartongijäätmete kogumine toimus nii eelneval kui ka alates 01.05.2021 jõustunud jäätmeveoperioodil.
3.3	Ohtlike jäätmete kogumiskampaaniate korraldamine	Ohtlike jäätmete kogumiskampaaniaid on regulaarselt korraldatud, tavaliselt korraldatakse kogumisringe koos elektroonikajäätmetega.
3.4	Kampaaniate korraldamine (vanapaberi kogumine haridusasutustes, tee- ja metsaaluste koristamine jne)	Tee- ja metsaaluste koristamisega on iga-aastaselt tegelenud Väike-Maarja õpilasmavalitsus. Vanapaberi kogumiseks otseseid kampaaniaid tehtud pole, kuid haridusasutuste juurde on paigaldatud paberi ja papi konteinerid.
3.5	Suurjäätmete (mööbel jms) kogumine elanikelt ja käitlemine	Suurjäätmete kogumist on elanikele võimaldatud Rakke, Väike-Maarja ja Simuna jäätmejaamades kogumisega.
3.6	Asbesti sisaldavate jäätmete (sh eterniit) kogumine ja käitlemine	Eterniidi kogumiseks on MTÜ Lääne-Viru jäätmekestus paigutanud 1x aastas valla alevikesse kogumiskonteinerid, kuhu elanikud saavad tasuta eterniiti viia.
Meede 4. Jäätmehoolduse infrastruktuuri arendamine		
4.1	Laekvere jäätmejaama/kogumispunkti rajamine	Ei kuulu Väike-Maarja valla haldusterritooriumile
4.2	Aia- ja haljastusjäätmete vastuvõtuplatsi rajamine Rakke ja Laekvere vallas	Rakke jäätmejaama rajati KIK toetusega aia- ja haljastusjäätmete vastuvõtuplats (kompostimisväljak) 2019 aastal.
4.3	Kompostimisväljakute arendamine, vajaliku tehnika soetamine Tamsalus, Väike-Maarjas ja Simunas	Kompostimisväljakud rajati Väike-Maarjasse ja Simunasse 2014.a KIK toetusega. Kompostimisväljakuid ei ole

		arendatud ega tehnikat juurde soetatud, kuna selleks ei ole vajadust tekkinud.
4.4	Jäätmemajade rajamine suurematesse keskustesse	Vald on rajanud pea igal aastal ühe jäätmemaja. Käesolevaks hetkeks on kokku rajatud 5 jäätmemaja – Väike-Maarja alevikku (2 tk), Simuna alevikku, Rakke alevikku ja Kiltsi alevikku
4.5	Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Simuna jäätmejaamade arendamine (Tamsalu ja Rakke jäätmejaamadesse kaalude soetamine)	Rakke jäätmejaama on soetatud kaal 2019. aastal
Meede 5. Seire- ja järelevalvesüsteemi tõhustamine		
5.1	Kontrolli tõhustamine jäätmehoolduses	Kontrolli tõhustamiseks suurendati 2018. aastal valla järelevalve inspektori töökoormus 0.25-lt 0.5 koormuseni.
5.2	Jäätmevaldajate registri täiendamine, ajakohastamine	Jäätmevaldajate registrit on ajakohastatud regulaarselt
Meede 6. Elanike keskkonnateadlikkuse tõstmine		
6.1	KOV-ide kodulehel jäätmealase info ajakohastamine	Väike-Maarja kodulehel on jäätmealane info kättesaadav ning seda on ajakohastatud ja täiendatud jooksvalt kogu perioodi jooksul.
6.2	Jäätmealase info avaldamine KOV-ide vallalehtedes	Jäätmete sorteerimisalast infot on perioodiliselt KOV lehes avaldatud.
6.3	Jäätmealaste infomaterjalide koostamine ja infopäevade korraldamine	Jäätmealaseid infopäevi on korraldatud haridusasutustes sorteerimisalaste infotundidena üks kord aastas. Vallal oli kavas koostöös AS-ga Ragn Sells läbi viia jäätmealaseid koolitusi viies eri piirkonnas, kuid need tühistati seoses Covid-19 piirangutega.
6.4	MTÜ Lääne-Viru jäätmekeskus tutvustus KOV-ide vallalehtedes	KOV-i lehes ei ole MTÜ Lääne-Viru jäätmekeskust tutvustatud, kuid see-eest on tutvustatud valla kodulehel.
6.5	Jäätmete sorteerimise ja taaskasutuse teavituskampaaniate läbiviimine haridusasutustes	Igas suuremas haridusasutuses on üks kord aastas korraldatud sorteerimisalast infotundi.

4 Jäätmetekke prognoos

Vastavalt prognoosile "[Rahvastikuprognosis kohaliku omavalitsuste rühmades. Klasteranalüüs](#)" on Väike-Maarja vallas oodata perioodil 2020–2025 rahvaarvu vähenemist 1.4%. Seoses elanike arvu vähenemisega on oodata ka olmejäätmete reaalse koguse vähest langust. Elanikkonna keskkonnateadlikkuse arendamine aitab eeldatavalt kaasa jäätmete liigiti sorteerimise paranemisele, mis vähendab (või jätab samale tasemele) segaolmejäätmete kogust, samal ajal suurendades liigiti sorteeritud jäätmete kogust.

Jäätmetekke prognoosis lähtume, et perioodil 2021–2026 on aastane keskmine olmejäätmete kogus elaniku kohta võrdne eelmise viie aasta keskmisega ehk **186 kg/aastas**.

Perioodil 2015–2019 on pakendijäätmete kogus elaniku kohta olnud keskmiselt **34.5 kg/a**. Seoses sorteerimisharjumuste paranemise ning samuti pideva pakendite hulga tõusuga on vastavalt riigi jäätmekavale oodata pakendite koguse suurenemist u 2% aastas elaniku kohta.

Perioodil 2015-2019 on ohtlike jäätmete kogus (v.a asbesti sisaldavad ehitusjätmed ehk eterniit) elaniku kohta olnud keskmiselt **13 kg/a**. Keskkonnaministeeriumi algatusel kaardistati 2021.a alguses Eesti omavalitsustes asbesti sisaldavate perspektiivsete jäätmete koguseid ning nendest vabanemise võimalik aeg. Väike-Maarja vallas prognoositakse perioodiks 2021-2025 kuni 2500 tonni asbesti sisaldavate jäätmete teket ehk aastas on oodata keskmiselt 500 tonni eterniidijätmeid. Prognoosis lähtume, et perioodil 2020–2026 on aastane keskmine ohtlike jäätmete kogus elaniku kohta võrdne eelmise viie aasta keskmisega ning arvestame sellele juurde proportsionaalselt tekkivad eterniidijätmed.

Tabel 18. Prognoositavad jäätmetekke kogused Väike-Maarja vallas 2021-2026.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Elanike arv	5828	5746	5666	5587	5508	5431
Olmejäätmete kogus	1083	1068	1053	1038	1024	1009
Pakendijäätmete kogus	205	202	199	197	194	191
Ohtlike jäätmete kogus	577	576	574	573	572	571

5 Tegevuskava

5.1 Kogumissüsteemide valik

Segaolmejäätmete, paberi ja kartongi, biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete ning pakendijäätmete (lisateenusena) osas jätkatakse korraldatud jäätmeveo süsteemi. Biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete ning pakendijäätmete vedu teostatakse jäätmekava koostamise hetkel üksnes Väike-Maarjas, Rakkes, Simunas, Triigis ja Vaos. Jäätmeseadusest tulenevalt tuleb hiljemalt 2023. a 31. detsembriks tagada biolagunevate köögi ja sööklajajäätmete vedu kogu valla territooriumil. Selle tarbeks on teenuse kontsessiooni tehnilises kirjelduses välja toodud eraldi punkt: Biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete (20 01 08) seadusandluse muutumisel võib biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmete jäätmetekkekohtade arv korraldatud jäätmeveo perioodil suurenda. Jäätmetekkekohtade lisandumisel peab jääma kehtima pakkumuses esitatud biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmete hind. Hankija teavitab jäätmevedajat vähemalt 3 kuud ette biolagunevate jäätmete kogumistingimuste muudatustest. **Biolagunevad köögi-ja sööklajajäätmed hõlmatakse korraldatud jäätmeveoga kogu valla territooriumil esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui Jäätmeseaduses ette nähtud kuupäeval.**

Ohtlike jäätmete osas jätkatakse kogumist Väike-Maarja, Rakke ja Simuna jäätmejaamades. Lisaks jätkatakse MTÜ Lääne-Viru jäätmekeskuse poolt regulaarsete kogumisringide tegemist. Säilivad ka patareide kogumiskastid kauplustes ning vajaduse ilmnemisel paigaldatakse neid juurde.

Pakendijäätmete kogumist jätkatakse üle valla paigaldatud kogumiskonteinerite abil. Kogumiskonteinerite võrgustik vajab pidevat ülevaatamist. Vajalik on sealjuures säilitada eriliigiliste pakendikonteinerite olemasolu ning võimalusel paigaldada neid juurde võimaldamaks kvaliteetsemate ja paremini taaskasutatavate pakendijäätmete kogumist. Jälgida tuleb, et pakendikonteinerite arv vastaks nõuetele.

Tiheasustusega kortermaja piirkondades soovitakse seniste segaolme- ja pakendikonteinerite asemel kasutusele võtta *molok*-tüüpi konteinerid (nn süvamahutid), mis on ruumisäästlikumad ning tänavapildis üldiselt esteetilisemad kui tavakonteinerid. Tegevust on kavandatud ellu viia järkjärguliselt kogu perioodil 2021-2026.

Ehitus- ja lammutusjäätmete osas jätkatakse kogumist Väike-Maarja jäätmejaamas. Lisaks on võimalik ehitus- ja lammutusjäätmeid viia MTÜ-sse Lääne-Viru jäätmekeskus. Samuti soovitakse jätkata süsteemi, kus jäätmeid võtavad vastu jäätmekäitlejad tasu eest.

Teiste *sortimismääruses* nimetatud jäätmeliikide osas, mille kogumise korraldamise kohustus lasub omavalitsusel, soovitakse jätkata jäätmejaamades kogumist.

5.2 Jäätmetekke vältimine ja vähendamine

Jäätmekäitluse hierarhia kohaselt tuleb esmajärjekorras vältida jäätmeteket, sest jäätmetekke vältimine aitab tõhustada majanduse ressursikasutust ning vähendada loodusressursside kasutusest ja jäätmete käitlemisest tulenevat negatiivset mõju keskkonnale ja inimese tervisele. Jäätmetekke vältimise ja vähendamise saavutamise aluseks on koostöö riigi, omavalitsuse, ettevõtete ja elanike vahel.

Väike-Maarja valla jäätmetekke vältimise ja vähendamise eesmärgi saavutamise meetmeteks on jäätmetekke vältimisele suunava teadlikkuse järjepidev tõstmine (mida käsitletakse põhjalikumalt ptk-s 5.8 „Teavituskampaaniad“) ning jäätmetekke vältimist soodustava tegevusena võiks kaaluda valla jäätmejaamades taaskasutuse edendamist, mis seisneks selles, et elanikel on võimalus jäätmejaamast tasuta kaasa viia näiteks mööblit, raamatuid, mänguasju jms. Vaja on ka vastava selgitustöö tegemine kuidas ja milliseid esemeid on võimalik ringlussevõtuks anda ning kuidas seda

efektiivselt organiseerida. Samuti tuleb antud võimalusest elanikkonda teavitada. Tegevusega plaanitakse alustada 2022-2023. aastal.

2015 - 2019. aasta andmete alusel on Väike-Maarja vallas kogutud olmejäätmete kogus ühe elaniku kohta olnud vahemikus 168 - 199 kg (Eesti keskmine 2019. aastal oli 369 kg elaniku kohta¹¹). Arvestades, et elanike arv Väike-Maarja vallas on vähenemas, võib oodata ka olmejäätmete reaalse koguse vähest langust.

Jäätmetekke vältimise ja vähendamise eesmärk loetakse täidetuks kui jäätmekava perioodi lõpuks on olmejäätmete teke inimese kohta väiksem kui 199 kg, mis on olnud viimase viie aasta suurim näitaja.

5.3 Jäätmete liigiti kogumise, sortimise, taaskasutamise ja ringlussevõtu edendamine

Eesti on võtnud eesmärgiks, et alates 2020. aastast tuleb ringlusse võtta vähemalt 50% ja 2025. aastaks 55% kodumajapidamistest pärinevatest paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmetest, muudest liigiti kogutud kodumajapidamisest ja muudest allikatest pärinevatest jäätmetest. Kohaliku omavalitsuse jäätmealased eesmärgid tulenevad eeskätt riigi jäätmekavas seatud eesmärkidest, kuid arvestades, et eesmärgid on seatud aastaks 2020, lähtutakse eesmärkide seadmisel EL raamdirektiivis ja ringmajanduse paketi toodud eesmärkidest aastateks 2025 ja 2030.

Tabel 19. Riigi jäätmekavast, EL jäätmete raamdirektiivist ja ringmajanduse paketist tulenevad eesmärgid.

Eesmärk	Tegelik tase 2018 ¹²	Riigi jäätmekava Sihttase aastaks 2020	Jäätmete raamdirektiiv Sihttase aastateks 2020, 2025 ja 2030	Ringmajanduse pakett Sihttase aastateks 2025 ja 2030
Olmejäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	31%	50%	50% → 55% → 60% 1.01.2025 tuleb tagada tekstiilijäätmete liigiti kogumine	55% → 60%
Pakendijäätmete ringlussevõtu osakaal pakendijäätmete kogumassist	54%	60%	60% → 65% → 70%	65% → 70%
Biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	5%	13%	13%	
Biolagunevate jäätmete osakaal ladestatavates olmejäätmete kogumassist	40%	20% (2023 a lõpuks tagatud, et biojäätmeid kogutakse kas eraldi või need võetakse ringlusse tekkekohal)	20%	
Ehitus- lammutusjäätmete taaskasutuse osakaal	84%	75%	70%	

¹¹ Eurostat andmebaas: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/cei_pc031/default/table?lang=en

¹² Riigi jäätmekava 2014-2020 täitmise aruanne https://www.envir.ee/sites/default/files/lisa_1_riigi_jaاتمekava_2014-2020_taitmise_aruanne.pdf

nende jäätmete kogumassist				
Elektronikaromude kogumise osakaal kolmel eelneval aastal turule lastud elektri- ja elektroonikaseadmete kogumassist	63%	65%	65%	
Kantavate patarei ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist	30%	45%	45%	

EL jäätmete raamdirektiiv näeb ette, et 2030. aastaks tuleb taaskasutada:

- 1) kodumajapidamisest pärinevaid paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmeid ja muid liigiti kogutud kodumajapidamisest pärinevaid jäätmeid ning muudest allikatest pärinevaid samalaadseid jäätmeid, välja arvatud tootmisjäätmed ja põllumajanduslikust tootmisest või metsandusest pärinevad jäätmed, korduskasutuseks ettevalmistamisena ja ringlussevõtuna – **vähemalt 60 protsendi ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas;**
- 2) ehitus- ja lammutusjäätmeid, välja arvatud sellised looduslikud ained nagu kivid ja pinnas ning ohtlikke aineid sisaldavad kivid ja pinnas, korduskasutuseks ettevalmistatuna, ringlussevõtuna ja muul viisil taaskasutatuna, sealhulgas tagasitäiteks, muude ainete asemel – **vähemalt 70 protsendi ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas.**

Omavalitsuste ülesandeks on Tabelis 18 toodud jäätmete ringlussevõtu ja taaskasutamise sihtarvude täitmine kodumajapidamistest pärit olmejäätmete osas. Samas ei ole riikliku jäätmetatistika alusel võimalik analüüsida jäätmete ringlussevõtu määrasid omavalitsuse tasandil, vaid üksnes mil määral on omavalitsused jäätmeid liigiti kogunud. **Sellest tulenevalt on asjakohane lähtuda põhimõttest, et ringlussevõtu ja taaskasutamise sihtarvude saavutamise aluseks on jäätmete liigiti kogumine.**

Väike-Maarja valla jäätmetekke kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete näitajate ülevaade on esitatud jäätmekava peatükis 2. Taaskasutamise ja ringlussevõtu eesmärkide seadmisel lähtutakse jäätmete liigiti kogumisel vajalike tasemete saavutamisest ning eesmärgid 2026 aastaks on välja toodud tabelis 19.

Tabel 20. Väike-Maarja valla jäätmete liigiti kogumise eesmärgid aastaks 2026.

	Väike-Maarja valla baastase 2019	Väike-Maarja valla sihttase 2026
Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal olmejäätmete kogumassist	36%	55%
Eriliigiliste pakendite osakaal kogu pakendijäätmetest	61.5%	65%

Üheks olulisemaks eesmärgiks on suurendada liigiti kogutud olmejäätmete osakaalu olmejäätmete kogumassist vähemalt Ringmajanduse paketi 2025. aastaks määratud olmejäätmete ringlussevõtu tasemeni, milleks on 55%. Tegevus on vajalik, kuna üksnes liigiti kogutud olmejäätmeid on võimalik uuesti ringlusesse suunata.

Kuivõrd jäätmeseaduse ja Ringmajanduse paketi mõistes ei ole reguleeritud eriliigiliste pakendite osakaalu sihtarvu, on siiski mõistlik suurendada ka eriliigiliste pakendite osakaalu kogu

pakendijäätmete hulgast, kuna materjalipõhisem kogumine annab suuremad võimalused pakendijäätmeid uuesti ringlusse suunata.

Meetmed tabelis 19 kajastatud sihttasemete saavutamiseks on välja toodud käesoleva peatüki alapeatükkides.

Jäätmete liigiti kogumise, sortimise, taaskasutamise ja ringlussevõtu edendamise eesmärk loetakse täidetuks juhul, kui tabelis 19 seatud sihtarvud täidetakse aastaks 2026.

5.3.1 Biojätmed

Liigiti kogutud biojätmed tuleb kompostida kohapeal vastavalt nõuetele või anda üle jäätmekäitlejale. Ilma kompostimisvõimaluseta kinnistute (valdavalt korterelamud, samuti ka toitlustusasutused) biolagunevate jäätmete vastuvõttu ja ringlusse suunamist tuleb jätkata korraldatud jäätmeveo raames. Hiljemalt 2023. a 31. detsembriks tuleb tagada biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete vedu kogu valla territooriumil. Selle tarbeks on teenuse kontsessiooni tehnilises kirjelduses välja toodud eraldi punkt: Biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete (20 01 08) seadusandluse muutumisel võib biolagunevad köögi- ja sööklajäätmete jäätmetekkekohtade arv korraldatud jäätmeveo perioodil suurenda. Jäätmetekkekohtade lisandumisel peab jääma kehtima pakkumuses esitatud biolagunevad köögi- ja sööklajäätmete hind. Hankija teavitab jäätmevedajat vähemalt 3 kuud ette biolagunevate jäätmete kogumistingimuste muudatustest.

Samaaegselt tuleb propageerida ka biolagunevate jäätmete lokaalset kompostimist eramute ja väiksemate korterelamute juures. Biojätmed ei pea olema kinnistul hõlmatud korraldatud jäätmeveoga, kui biojätmed on võimalik tekkekohal ringlusse võtta ja kasutada. Tiheasustusaladel tuleb võimalusel soodustada eramajapidamistes kompostrite soetamist. Tegevust kavandatakse ellu viia vastavalt toetusvõimaluste leidmisele eelistatult perioodil 2021–2024.

Kohalikel haljasaladel ja kalmistutel tekkivate jäätmete käitlemist tuleb jätkata kompostimisväljakutel Väike-Maarjas, Simunas ja Rakkes. Kompostimisväljakutel tuleb jätkata ka elanike haljastujäätmete vastuvõttu ning eeskätt tiheasustusaladel tuleks võimaldada kevadel ja sügisel ka elanikele lehekottide äravedu. Tegevus on kavandatud perioodile 2021–2026.

Biojätmete liigiti kogumise ja käitlemise eesmärk loetakse täidetuks kui biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete vedu on hõlmatatud kogu valla territooriumil korraldatud jäätmeveoga, elanikele on võimaldatud soodsamalt kompostrite soetamist, valla kompostimisväljakud on töökorras ja toimivad ning elanikele on tehtud kohtkompostimisega seotud teavitustöid. Numbrilisi moodsikuid antud eesmärgi saavutamiseks ei ole võimalik rakendada.

5.3.2 Pakendite ja pakendijäätmete käitlemise kava

Olemasolevate pakendijäätmete kogumise mahutite andmed, mis sisaldavad asukohta, mahutite suurust, mahutitesse kogutavat jäätmeliiki ning vastutavat taaskasutusorganisatsiooni on välja toodud jäätmekava lisas 1 „Pakendikonteinerite paiknemine Väike-Maarja vallas“.

Pakendijäätmete prognoositavad kogused perioodil 2021-2026 on esitatud peatükis 4 „Jäätmetekke prognoos“.

Keskonnaministri 16. jaanuari 2007 määruse nr 4 "Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused" (edaspidi *määrus nr 4*) § 4 lõike 1² kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus vastavalt jäätmeseaduse § 31 lõikele 3 korraldama vähemalt määrus nr 4 § 3 lõike 2 p-des 1–6 nimetatud jäätmete ning punktis 8 nimetatud jäätmekoodidega 15 01 01 (paber- ja kartongpakend), 15 01 02 (plastpakend), 15 01 04 (metallpakend) ning 15 01 07 (klaaspakend) määratud pakendijäätmete liigiti kogumise.

Pakendiseaduse § 17¹ kohaselt peab taaskasutusorganisatsioon tagama, et kogumiskohtade tihedus iga taaskasutusorganisatsiooni kohta oleks järgmine:

- 1) kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 1000 elanikku ühel ruutkilomeetril – vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 500 meetri raadiuses;
- 2) kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 500 elanikku ühel ruutkilomeetril – vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses;
- 3) kui asustustihedus on alla 500 elaniku ühel ruutkilomeetril – kohaliku omavalitsuse territooriumil paiknevates asulates, arvestusega üks kogumiskoht 500 elaniku kohta.

Pakendiseadus sätestab, et kogumiskonteinerite miinimumarv ja miinimummaht ning nende tühendamissagedus lepitakse iga kogumiskoha kohta kokku taaskasutusorganisatsiooni ja kohaliku omavalitsuse organi vahel.

Väike-Maarja vallas on asustustihedus üle 500 elaniku km² kohta üksnes Väike-Maarja alevikus. Seega peab Väike-Maarja alevikus olema vähemalt üks pakendijäätmete kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses. Väike-Maarja alevikus on kokku 12 kogumiskonteinerit (EPR-1 2, ETO-1 6 ja TVO-1 4)

Ülejäänud vallas peab olema üks kogumiskoht 500 elaniku kohta ehk jättes välja Väike-Maarja aleviku, peab ülejäänud vallas kokku olema 8 kogumiskohta. Pakendiorganisatsioonide andmetel on Väike-Maarja vallas väljaspool Väike-Maarja alevikku avalikke pakendite kogumiskohti TVO-1 15, ETO-1 8 ja EPR-1 20. Seega on kogumiskohtade nõue täidetud kõikidel pakendiorganisatsioonidel.

Paigutuslikult on pakendikonteinerite paiknemine võrdlemisi hea katvusega – kõigis suuremates asumites on pakendite üleandmise võimalus olemas. Pakendijäätmete kogumissüsteem vajab pidevalt ülevaatamist ja optimeerimist vastavalt inimeste käitumisele ja elamualade arengule.

Vajalik on ka pidev inimeste informeerimine pakendite sorteerimise vajadusest ning pakendijäätmete konteinerite sihtotstarbest vältimaks pakendikonteinerite kasutamist olmejäätmete tarbeks. Elanikkonna teavitamine on pidev tegevus, mida tuleb teha kogu jäätmekava perioodil 2021–2026.

Käesoleval ajal ei ole Väike-Maarja vallas võimalik liituda TVO poolt pakutava tasuta pakendijäätmete kohtkogumise teenusega. Samas soovib vald leida koostöövõimalusi, et vähemalt tiheasustusega piirkondades (Väike-Maarjas, Rakkes, Simunas, Triigis, Kiltsis ja Vaos) oleks elanikel võimalus teenusega liituda. Koostöö edenedes soovitakse laiendada ka väljapoole tiheasustusalasid. Tegevus on kavandatud pidevalt perioodil 2021–2026.

Pakendijäätmete liigiti kogumise ja käitlemise eesmärk loetakse täidetuks kui 2026 a säilib avalike pakendijäätmete kogumiskonteinerite arv vähemalt praegusel tasemel ning on tekkinud võimalus elanikel vähemalt suuremates tiheasustusaladel liituda pakendijäätmete kohtkogumise teenusega.

5.3.3 Elektroonikaromud ja ohtlikud jäätmed

Elektroonikajäätmete kogumist on vajalik jätkata MTÜ EES-Ringlus kogumispunktis Rakke jäätmejaamas ning Elektroonikaromu kogumispunktides Simuna ja Väike-Maarja jäätmejaamades. Lisaks on vajalik jätkata regulaarsete kogumisringidega MTÜ Lääne-Viru jäätmekeskuse poolt. Tegevus on vajalik kogu jäätmekava perioodil 2021–2026.

Ohtlike jäätmete kogumist tuleb samuti jätkata Väike-Maarja, Rakke ja Simuna jäätmejaamades ning regulaarsete kogumisringidega MTÜ Lääne-Viru jäätmekeskuse poolt. Tegevus on vajalik kogu jäätmekava perioodil 2021–2026.

Ohtlike jäätmete hulgas on jätkuvalt probleemiks ka asbesti sisaldavate ehitusjäätmete ehk eterniidi teke. Keskkonnaministeeriumi algatusel kaardistati 2021.a alguses Eesti omavalitsustes asbesti sisaldavate toodete koguseid ning nendest vabanemise võimalik aeg. Väike-Maarja vallas plaanitakse aastatel 2021-2025 vabaneda 2500 tonnist eterniidist. Vähendamaks ohtliku eterniidi ebaseaduslikku käitlemist (matmist, metsa viimist jms) on vajalik jätkata eterniidi kogumist tasuta või mõistliku tasu eest. Tegevus on kavandatud perioodile 2021–2026.

Elektroonikaromude ja ohtlikud jäätmete liigiti kogumise ja käitlemise eesmärk loetakse täidetuks kui 2026 a säilib praegune kogumispunktide võrgustik ning on suudetud jätkata ohtlike jäätmete, sh eterniidi kogumisringe.

5.3.4 Suurjäätmed

Suurjäätmete vastuvõttu tuleb jätkata Väike-Maarja, Rakke ja Simuna jäätmejaamades. Lisaks on elanikel võimalus suurjäätmeid viia ka MTÜ-sse Lääne-Viru jäätmekeskus. Suurjäätmete kogumiskohad peavad asuma jäätmevaldajast maksimaalselt 15 kilomeetri kaugusel, mis on täidetud. Vajalik on jätkata vähemalt praegust suurjäätmete vastuvõttu ka perioodil 2021–2026.

Suurjäätmete liigiti kogumise ja käitlemise eesmärk loetakse täidetuks kui 2026 a säilib praegune kogumispunktide võrgustik.

5.3.5 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Ehitusjäätmete äravedu on elanikel võimalik tellida mitmetelt eraettevõtjatelt. Samuti võetakse ehitus- ja lammutusjäätmeid tasu eest vastu Väike-Maarja ja Rakke jäätmejaamades. Võimalus on tasu eest viia ka MTÜ-sse Lääne-Viru jäätmekeskus. Omavalitsus ei näe käesoleval ajal ehitus- ja lammutusjäätmete osas vajadust täiendava kohaliku vastuvõtuvõimaluse rajamiseks. Vajadus on jätkata vähemalt praeguse süsteemi toimimist kogu jäätmekava perioodil 2021-2026.

Ehitus- ja lammutusjäätmete liigiti kogumise ja käitlemise eesmärk loetakse täidetuks kui 2026 a säilib praegune kogumispunktide võrgustik.

5.3.6 Tekstiilijäätmed

Tekstiilijäätmeid on käesoleval ajal võimalik tasu eest ära anda kõikidesse valla territooriumil olevatesse jäätmejaamadesse ning antud praktikad tuleb jätkata kogu jäätmekava perioodil 2021-2026. Kuna alates 2025. aastast tuleb tagada ka tekstiilijäätmete liigiti kogumine, on üheks eesmärgiks avalike riietekogumispunktide rajamine valla suurematesse keskustesse (Väike-Maarja, Rakke, Simuna, Vao, Triigi, Kiltsi). Tegevus on kavandatud aastasse 2025.

Tekstiilijäätmete liigiti kogumise ja käitlemise eesmärk loetakse täidetuks kui 2026 a säilib praegune kogumispunktide võrgustik ning rajatud on avalikud riietekogumispunktid valla suurematesse keskustesse (Väike-Maarja, Rakke, Simuna, Vao, Triigi, Kiltsi).

5.3.7 Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa

Järgnevas tabelis on esitatud koondandmed *sortimismääruses* määratud jäätmeliikide kogumise ja sortimise arendamise kohta.

Tabel 21. Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa Väike-Maarja vallas.

Jäätmeliik	Kogumisviis/tegevus	Tähtaeg
------------	---------------------	---------

Väike-Maarja valla jäätmekava aastateks 2021–2026

Paber ja kartong (20 01 01)	Korraldatud jäätmeveo raames kogumise jätkamine.	Pidev tegevus 2021-2026
	Vastuvõtu jätkamine jäätmejaamades.	Pidev tegevus 2021-2026
	Kogumise jätkamine avalikesse paberi ja papi konteineritesse.	Pidev tegevus 2021-2026
Plastid (20 01 39)	Vastuvõtu jätkamine jäätmejaamades.	Pidev tegevus 2021-2026
Metallid (20 01 40)	Vastuvõtu jätkamine jäätmejaamades.	Pidev tegevus 2021-2026
	Kokkuost erinevate Väike-Maarja vallas paiknevate kokkuostjate poolt.	Pidev tegevus 2021-2026
Klaas (20 01 02)	Vastuvõtu jätkamine jäätmejaamades	Pidev tegevus 2021-2026
Biologilised aia- ja haljastusjäätmed (20 02 01)	Vastuvõtu jätkamine jäätmejaamade kompostimisväljakutel.	Pidev tegevus 2021-2026
	Kohtkompostimise edendamine eramajades ja kortermajades, kus see on võimalik.	Pidev tegevus 2021-2026
	Suuremates keskustes lehekottide äraveo võimaldamine kevadeti ja sügiseti	Pidev tegevus 2021-2026
Biologilised köögi- ja sööklajajäätmed (20 01 08)	Korraldatud jäätmeveo raames kogumise jätkamine, sh kogu haldusterritooriumi hõlmamine ja korterite künniskoguste kaotamine	Pidev tegevus 2021-2026
	Kohtkompostimise edendamine eramajades ja väikestes kortermajades.	Pidev tegevus 2021-2026
Bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastusjäätmed (20 02 02, 20 02 03)	Vastuvõtu jätkamine jäätmejaamades	Pidev tegevus 2021-2026
Pakendid (15 01), sealhulgas paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02), puitpakendid (15 01 03), metallpakendid (15 01 04), komposiitpakendid (15 01 05), klaaspakendid (15 01 07), tekstiilpakendid (15 01 09) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejäätmete mõistele vastavad pakendid;	Vastuvõtu jätkamine avalike kogumis-konteinerite abil. Avalike kogumiskonteinerite arvu, suuruse ja paiknemise optimeerimine.	Pidev tegevus 2021-2026
	Elanikkonna teavitamine pakendikonteinerite paiknemisest ja pakendijäätmete sorteerimise vajadusest.	Pidev tegevus 2021-2026
	Pakendite kohtkogumise võimaluse loomine koostöös TVO-ga.	Pidev tegevus 2021-2026
Puit (20 01 38)	Vastuvõtu jätkamine jäätmejaamades.	Pidev tegevus 2021-2026
Tekstiil (20 01 10, 20 01 11)	Vastuvõtu jätkamine jäätmejaamades	Pidev tegevus 2021-2026
	Riiete kogumispunktide loomine valla suurematesse keskustesse.	Alates 2025

Suurjäätmed (20 03 07)	Vastuvõtu jätkamine jäätmejaamades ja MTÜ-s Lääne-Viru jäätmekeskus. Suurjäätmete äraveo teenuse pakkumine elanikele, kel puudub endal võimalus jäätmeid jäätmejaamadesse transportida.	Pidev tegevus 2021-2026 Alates 2022
Probleemtoodete jäätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36)	Vastuvõtu jätkamine jäätmejaamades Regulaarsete kogumisringidega jätkamine MTÜ Lääne-Viru jäätmekeskuse poolt	Pidev tegevus 2021-2026 Pidev tegevus 2021-2026
Ohtlikud jäätmed (jäätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga „*” tähistatud jäätmed) ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*	Vastuvõtu jätkamine jäätmejaamades Regulaarsete kogumisringidega jätkamine MTÜ Lääne-Viru jäätmekeskuse poolt	Pidev tegevus 2021-2026 Pidev tegevus 2021-2026

Juhul kui mõne eelnimetatud jäätmeliigi osas tekib vajadus täiendada kogumise osas, siis kaalub omavalitsus kogumisringide korraldamist või olemasolevate jäätmejaamade võrgustiku baasil vastuvõtu laiendamist.

Käesoleval ajal on omavalitsus korraldanud kõikide jäätmeseaduse reguleerimisalasse kuuluvate jäätmeliikide eraldi kogumise kogu valla haldusterritooriumilt (vt tabel 20) ning erandeid jäätmeseaduse § 31 lg 6 alusel tehtud ei ole ega kavandata teha ka järgmise jäätmekava perioodi jooksul.

5.4 Kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatava jäätmeveo arendamine, sealhulgas korraldatud jäätmeveo piirkonna määramine

Jäätmeseaduse kohaselt on korraldatud jäätmevedu olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskoha kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatud konkursi korras valitud ettevõtja poolt. Korraldatud jäätmevedu on vallas käesoleval ajal rakendatud. Uus konkurs on kavandatud 2025. aastasse ning see viiakse läbi kahetasandilisena, kus eraldi käitluskoha hanke läbiviimine ei võimaldaks enam segaolmejäätmeid prügilas ladestada. Uus veoperiood rakendub 01.05.2026.a.

Käesoleval ajal rakendatud korraldatud jäätmeveo osas toimub biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete ning pakendijäätmete kogumine üksnes Väike-Maarjas, Rakkes, Simunas, Triigis ja Vaos. Biolagunevate jäätmete kogumiseks kogu valla haldusterritooriumilt ei ole vajalik muuta teenuse kontsessioonilepingut, kuid vajalik on muuta jäätmehoolduseeskirja ning sätestada jäätmeliikide kogumisele jäätmeseadusele vastavad tingimused. Tegevus kavandatakse ellu viia esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui 31.12.2023.

Uue korraldatud jäätmeveo hankega jäävad korraldatud jäätmeveoga hõlmatuks segaolmejäätmed, paber- ja kartong, biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed ning pakendijäätmed (lisateenusena) Vajaduse ilmnemisel võidakse lisada ka täiendavaid jäätmeliike (nt biolagunevad aia- ja haljastujäätmed, suurjäätmed vms).

Jäätmete sorteerimise parandamiseks on oluline, et korraldatud jäätmeveo hanke läbiviimisel tagatakse eriliigiliselt kogutud jäätmete konteinerite tühendamisele tunduvalt soodsam hind kui segaolmejäätmete konteineritele. Lisaks on asjakohane tõsta tühisõidu hinda konteineri puudumisel.

Juhul kui muutub jäätmeseaduses korraldatud jäätmeveo korraldus, korraldatakse edaspidi jäätmekäitlust vastavalt kehtivale seadusandlusele.

5.5 Vajalike jäätmehooldusrajatiste kindlaksmääramine

Valla territooriumil asub 3 jäätmejaama – Väike-Maarja, Rakke ja Simuna jäätmejaamad, iga jäätmejaama juures asuvad ka biolagunevate aia- ja haljastujäätmete tarbeks loodud kompostimisväljakud. Väike-Maarja ja Rakke kompostimisväljakud asuvad jäätmejaamade kõrval, Simuna kompostimisväljak asub Simuna jäätmejaamast u 1.2 km kaugusel Rakke mnt ääres.

Vajalik on tagada kõigi olemasolevate jäätmehooldusrajatiste hooldus, inventari ajakohasus ning vastavalt vajadusele optimeerida jäätmejaama (vajadusel laiendada vastuvõetavat jäätmete sortimenti) ja kompostimisväljakute tegevust. Tegevus on pidev ning vajalik kogu jäätmekava perioodil aastatel 2021–2026. Lisaks on vajalikuks tegevuseks olemasolevatele kompostimisväljakutele keskkonnalubade taotlemine. Keskkonnaluba on vajalik viimaks jäätmekäitluslane tegevus vastavusse jäätmeseadusega ning keskkonnalooga sätestatud kogumise ja käitlemise tingimustega. Tegevus on kavandatud 2022. aastasse.

Väike-Maarja vallas on käesoleval hetkel rajatud viis jäätmemaja (Väike-Maarja alevikku 2 tk, Simuna, Kiltsi ja Rakke alevikesse 1 tk,) kus asuvad konteinerid segapakendile ning paberile ja papile. **Valla eesmärgiks on tulenevalt kehtivast arengukavast aastaks 2027 rajada juurde veel 3 jäätmemaja.** Vajalik on nii olemasolevate kui tulevaste jäätmemajade regulaarne hooldus ning vajadusel tuleb jäätmemajades paiknevate konteinerite suurusi ja liike optimeerida. Tegevus on vajalik kogu perioodil 2021-2026.

5.6 Ladestamise vähendamise meetmed

Tulenevalt jäätmeseaduse § 42 lg 3 p 13 peab kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava sisaldama ringlussevõtuks või muuks taaskasutamiseks sobivate jäätmete, eelkõige olmejäätmete ja biolagunevate jäätmete ladestamise vähendamise saavutamise plaani ja ladestamise piiramiseks võetud meetmeid. Ladestamise vähendamisele aitab eeskätt kaasa jäätmete liigiti kogumise parandamine, mis vähendab ringlussevõtuks sobivate jäätmete sattumist segaolmejäätmete hulka. Jäätmekavas kavandavad tegevused on läbivalt suunatud ringlussevõtu suurendamisele ning jäätmeliikide kaupa on teemat käsitletud ptk-s 5.2 „Jäätmete liigiti kogumise, sortimise, taaskasutamise ja ringlussevõtu edendamine“.

Järgnevalt on välja toodud olulisemad olmejäätmete ja biolagunevate jäätmete ladestamise vähendamisele suunatud meetmed:

Olmejäätmete prügilasse ladestamise vähendamiseks tuleb 2026. aasta korraldatud jäätmeveo hange läbi viia kahetasandilisena, kus eraldi käitluskoha hanke läbiviimine ei võimaldaks enam segaolmejäätmeid prügilas ladestada.

Biolagunevate jäätmete ladestamise vähendamiseks tuleb jätkata biolagunevate aia- ja haljastujäätmete vastuvõttu ja käitlemist valla territooriumil asuval kolmel kompostimisväljakul. Lisaks tuleb jätkuvalt propageerida biolagunevate jäätmete kohtkompostimise võimalusi ning valla tiheasustusala eramajapidamistele soodustada kompostrite soetamist. Täpsem ülevaade biolagunevate jäätmete maksimaalsel tasemel ringlusesse suunamiseks on kirjeldatud peatükis 5.3.1 „Biojäätmed“.

Jäätmete ladestamise vähendamise eesmärk loetakse täidetuks kui aastaks 2026 on rakendatud korraldatud jäätmevedu kahetasandilisena, elanikele on võimaldatud soodsamalt kompostrite soetamist, valla kompostimisväljakud on töökorras ja toimivad ning elanikele on tehtud kohtkompostimisega seotud teavitustöid. Numbrilisi mõõdikuid antud eesmärgi saavutamiseks ei ole võimalik rakendada.

5.7 Prügistamise vähendamise ja koristamise meetmed

Prügistamise vältimiseks tuleks kasutada võimalust toetuse saamiseks maastikupilti kahjustavate hoonete ja hoonevaremete lammutamiseks. Väike-Maarja valla territooriumil on käesoleval ajal mitmeid tühjana seisvaid lagunevaid hooneid, mis kahjustavad maastikupilti ning põhjustavad reostusohu tõmmates ligi ebaseaduslikku prügiladestamist jms. Ka on sellised hooned eraomanduses ning omavalitsusel puudub otseselt võimalus selliste hoonete lammutamiseks. Samas saab omavalitsus kaudselt (vajalike dokumentide vormistamisel abistamine, märgukirjade saatmine jms) toetada hoone omanikke lammutustegevuse elluviimisel.

Väike-Maarja valla kehtivas arengukavas on seatud eesmärgiks, et aastaks 2023 on lammutatud 6 ehitist ning aastaks 2027 on lammutatud kokku 8 ehitist. Käesolevaks hetkeks on lammutatud 3 ehitist.

Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamisel suureneb küll tekkivate lammutusjäätmete kogus, kuid paraneb välisruumi kvaliteet ja väheneb lagunenuid hoonetest tulenev prügistamise ja reostamise oht. Tekkivad lammutusjäätmed tuleb suunata maksimaalselt taaskasutusse.

Tegevust kavandatakse ellu viia vastavalt toetusvõimaluste leidmisele eelistatult perioodil 2021–2024.

Lisaks on jätkuvalt vajalikuks tegevuseks pidev omavalitsuste prügi mahapanekukohtade likvideerimine. Tegevus peab olema pidev kogu jäätmekava perioodil 2021-2026.

Prügistamise vähendamise ja koristamise eesmärk loetakse täidetuks kui maastikupilti kahjustatavaid hooneid on lammutatud vähemalt 6 ning iga-aastaselt on korraldatud omavalitsuste prügi mahapanekukohtade koristamisi.

5.8 Teavituskampaniad

Jäätmealast infot (sealhulgas korraldatud jäätmeveo ja jäätmete kogumispunktide kohta) edastatakse valla elanikele nii ajaleheartiklite kui ka Väike-Maarja valla kodulehel oleva jäätmekäitluse rubriigi kaudu. Info kättesaadavust võib jäätmekava koostamise perioodil hinnata heaks. Samas tuleb jälgida, et info oleks pidevalt ajakohane. Täiendavalt tuleks teavitada lisaks valla kodulehele ka valla ajalehes Vinni vallas tegutsevast MTÜ-st Lääne-Viru jäätmekeskus, kellega Väike-Maarja vald teeb koostööd alates 2016. aastast. Tegevus peab olema regulaarne kogu perioodil 2021-2026.

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab jätkuvalt elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd. Pideva selgitustöö ja teavitamise aluseks on eesmärgistatud info edastamine, info edastamise viisideks on kohalikud ajalehed, kuulutused, viidad, bukletid, internet jm. Kuna interneti kasutamine on osade sihtgruppide hulgas eeldatavalt piiratud, siis on informatsiooni osaliselt vajalik dubleerida ka paber kandjal. Täiendavat teavitust vajadust on näha vähemalt aastal 2025. aastal, mil toimub uus korraldatud jäätmeveo hange.

Selgitustöö kavandamisel on oluline arvestada ka sihtgrupist tulenevate asjaoludega. Soovitav on läbi viia erinevaid kampaniaid erinevatele sihtgruppidele, arvestades näiteks vanust (täiskasvanud, noored) ja asustust/elukohta (eramajad, korterelamud). Selgitustöö läbiviimisel tuleb arvestada, et sihtgruppi ei koormataks antava informatsiooniga üle, jagatav info peaks olema lihtsalt mõistetav, samas peab olema viide spetsiifilise teabe kättesaadavuse kohta.

Seoses MTÜ-ga Lääne-Viru jäätmekeskus on üheks teavitustöö eesmärgiks ka koostöö tulemusel organiseerida rohkem maakonna keskseid erinevatele sihtgruppidele (haridusasutused, ettevõtjad, ametnikud) suunatud jäätmealaseid koolitusi, samuti kajastada jäätmealast infot rohkem erinevates meediakanalites. Tegevus peab olema pidev kogu perioodil 2021–2026.

Lisaks vallapoolsele teavitustööle on elanikele abiks ka Eesti tootjavastutusorganisatsioonide koostöös valminud kaardirakendus „Kuhu viia“ (<https://kuhuvii.ee/>), mis aitab inimestel leida informatsiooni, kuidas vabaneda jäätmetest ja kuhu anda kasutuskõlblikud esemed. Rakendus näitab ka, kus asuvad pakendikonteinerid, taaraautomaadid jms. Veebileheküljel esitatud pakendikonteinerite asukohad vajavad pidevat asjakohastamist. Samalt veebileheküljelt saab infot ka jäätmete sorteerimise kohta.

Ka Keskkonnaministeerium on loonud mitmeid Interneti lehekülgi jäätmetemaatika tutvustamiseks. Jäätmekäitluse asjakohast infot koondatakse ja avaldatakse ka valla kodulehel <https://v-maarja.kovtp.ee> (jäätmemajanduse rubriigis).

Teavitustöö tegemiseks on võimalik finantseerimist leida ka väljaspool vallaeelarvet (näiteks KIK rahastusel). Asjakohane oleks kaasata ka kohalikke ettevõtjaid. Teavitustöökäsitamiseks kasutatavaid infomaterjale leiab trükitaval kujudel Keskkonnaministeeriumi jäätmete infolehel.

Senist omavalitsuse poolset teavitustegevust jäätmekäitluse küsimustes võib pidada võrdlemisi heaks. Omavalitsuse kodulehelt on info jäätmete üleandmisvõimaluste kohta üsna hästi leitav ja kohalikus lehes on avaldatud jäätmekäitlusalaseid artikleid. Vajalik on jätkata seniseid tegevusi. Tegevust viiakse ellu pidevalt ehk perioodil 2021–2026.

5.9 Tegevuskava ja rahastusallikad

Kavandatavad tegevused koos kavandatava rahastusega on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 22. Tegevuskava ja rahastusallikad.

Num-ber	Tegevus	Tegevusaeg	Rahastamisallikas (teostajad)
Jäätmehoolduse kavandamine ja planeerimine			
1.1	Jäätmehoolduseeskirja ajakohastamine riiklike õigusaktide muutumisel.	Pidev	(VV) VE
1.2	Kohalike õigusaktide ja arengudokumentide jookseva ülevaatamine ja ajakohastamine.	Pidev	(VV) VE
1.3	Biologunevate köögi- ja sööklajäätmete kogumine korraldatud jäätmeveo raames kogu valla territooriumilt ning vastavalt sellele jäätmehoolduseeskirja muutmine.	Esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui 31.12.2023	(VV) VE
1.4	Järgmise perioodi korraldatud jäätmeveo hanke läbiviimine kahetasandilisena, mis ei võimaldaks segaolmejäätmeid prügilasse ladestada, lisaks vajadusel mõne täiendava jäätmeliigi lisamine.	2026	(VV) VE
Jäätmetekke vältimise ja vähendamise meetmed			
2.1	Taaskasutusfunktsiooni loomine jäätmejaamadesse	2022-2023	(VV) VE
Jäätmehooldusrajatiste kavandamine			
3.1	Väike-Maarja, Rakke ja Simuna kompostimisväljakutele keskkonnalubade taotlemine	2022	(VV) VE
3.2	Jäätmemajade rajamine (3 tükki)	2026	(VV) VE F
Jäätmete liigiti kogumise, sortimise, taaskasutamise ja ringlussevõtu arendamine			
4.1	Tiheasustusega kortermajade piirkondades segaolme- ja pakendijäätmete konteinerite väljavahetamine <i>molok</i> -tüüpi konteinerite vastu.	Järk-järguliselt 2021-2026	(VV) VE
4.2	Tiheasustusega piirkondades eramajapidamistele kompostrite soetamise soodustamine.	2021-2024	(VV) VE F
4.3	Lehekottide, elektroonikajäätmete jm äraveo võimaldamine elanikele, kel puudub võimalus jäätmeid ise jäätmejaamadesse viia.	Pidev	(VV) VE F
4.4	Pakendikonteinerite suuruse ja asukoha optimeerimine ja koostöö tegemine pakendiorganisatsioonidega.	Pidev	VV / Pakendiorg.
4.5	Koostöö tihendamine pakendiorganisatsioonidega võimaldamaks elanikel vabatahtlike pakendikonteinerite või pakendikottide kasutamist vähemalt valla tiheasustusega piirkondades.	Pidev	VV / Pakendiorg.
4.6	Valla suurematesse keskustesse riiete kogumispunktide rajamine.	2025	(VV) VE F
4.7	Eterniidi tasuta või soodsa vastuvõtu korraldamine vähemalt üks kord aastas ning selleks võimalike toetusmeetmete leidmine.	Pidev	(VV) VE F
Elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine			
5.1	Valla veebilehe täiustamine ja haldamine jäätmealase teabe osas.	Pidev	(VV) VE
5.2	Jäätmeteemaliste artiklite avaldamine piirkondlikus lehes, sh MTÜ-st Lääne-Viru jäätmekeskus teavitamine.	Pidev	(VV) VE
5.3	Keskkonnateadliku tarbimise ja jäätmekäitluse põhimõtete tutvustamine läbi kampaaniate ning projektide läbiviimine.	Pidev, suuremad teavitused 2025	(VV) VE

Väike-Maarja valla jäätmekava aastateks 2021–2026

5.4	Koostöös MTÜ-ga Lääne-Viru jäätmekeskus maakonnakesksete jäätmeteemaliste koolituste läbiviimine ja meediakajastus.	Pidev	(VV) VE
Jäätmehoolduse järelevalve			
6.1	Eraisikute ja ettevõtete jäätmekäitluse kontrollimine, vajadusel rikkujate vastutusele võtmine ning koostöö Keskkonnainspeksiooniga.	Pidev	(VV) VE
6.2	Jäätmevaldajate registri haldamine, täiendamine ja vajadusel tarkvara ajakohastamine.	Pidev	(VV) VE
6.3	Kontroll korraldatud jäätmeveoga liitumise üle.	Pidev	(VV) VE
Prügistamise vähendamise ja koristamise meetmed			
7.1	Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamine ja jääkreostusobjektide likvideerimine (3-5 tk)	Eelistatult 2021-2024	(VV, MO) VE, MO, F
7.2	Omavoliliste prügi mahapanekukohtade pidev likvideerimine.	Pidev	(VV, MO) VE, MO
Muud tegevused			
8.1	Jätkuv koostöö arendamine MTÜ-ga Lääne-Viru jäätmekeskus	Pidev	(VV)

(VV) - teostajaks vallavalitsus

VE - finantseerimine vallaeelarvest

F - finantseerimine keskkonnanfondidest projektipõhiselt

MO - maa omanikud

X - jooksev tegevus, mida teostatakse vallavalitsuse töötajate poolt tööülesannete raames ja millele eraldi eelarvet ei kavandata.

* - Maksumus selgub edasise projekteerimise käigus.

Kokkuvõte

Väike-Maarja valla jäätmekava 2021–2026 koostamisel analüüsiti jäätmekäitluse hetkeolukorda Väike-Maarja vallas. Sellest lähtuvalt toodi välja jäätmehoolduse probleemid, püstitati jäätmehoolduse arendamiseks vajalikud eesmärgid ning töötati välja tegevuskava püstitatud eesmärkide ellu rakendamiseks.

Väike-Maarja valla jäätmekava 2021–2026 koostamise juures on arvestatud hetkel kehtivatest õigusaktidest tulenevate nõuete ja kohustustega. Lisaks on arvestatud riiklikul tasemel seatud eesmärkidest, eeskätt riigi jäätmekavast 2014–2020.

Jäätmekavas seatud eesmärkide täitmiseks on oluline elanike keskkonnateadlikkuse kasv ja sortimisharjumuste juurutamine ning jäätmete kohtsorteerimise edendamine, sorteeritud jäätmete üleandmisvõimaluste loomine, taaskasutuse suurendamine ning kontroll jäätmekäitluse üle. Kontrolli aitab tagada võimalikult suure hulga jäätmevaldajate haaratus üldisesse jäätmekäitlussüsteemi ehk korraldatud jäätmeveo rakendamine. Jäätmekava elluviimine aitab vähendada jäätmekäitlusest tulenevat keskkonnamõju.

Kasutatud materjalid

Allikmaterjalid:

- 1) Keskkonnaamet. 2014. Kohaliku omavalitsuse jäätmekava koostamise juhendmaterjal. Versioon 08.01.2016.
- 2) Riigikogu 14.02.2007 otsusega heaks kiidetud "Eesti keskkonnanstrateegia aastani 2030" <https://www.riigiteataja.ee/akt/12793848>
- 3) Riigikontroll. 2008. Ülevaade jäätmehoolduse olukorrast valdades ja linnades. Kas vallad ja linnad on jäätmeseadusest tulenevaid ülesandeid täitnud?
- 4) SA Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus. 2020. Segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise ja koguste uuring. Lõpparuanne
- 5) Vabariigi Valitsuse poolt 22.02.2007 heaks kiidetud "Eesti Keskkonnategevuskava 2007–2013" http://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/keskkonnategevuskava_2007-2013_uuendatud.pdf
- 6) Vabariigi Valitsuse 13. juuni 2014 korraldusega nr 256 heaks kiidetud "Riigi jäätmekava 2014–2020" <http://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/jaatmed/riigi-jaatmekava-2014-2020>

Seadused, määrused:

- 1) Jäätmeseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/105052021004>
- 2) Keskkonnajärelevalve seadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/110072020098>
- 3) Keskkonnaministri 9. veebruari 2005 määrus nr 9 "Elektri- ja elektroonikaseadmete romude käitlusnõuded" <https://www.riigiteataja.ee/akt/125042014009>
- 4) Keskkonnaministri 10. jaanuari 2008 määrus nr 5 "Kasutatud patareide ja akude käitlusnõuded" <https://www.riigiteataja.ee/akt/12910878>
- 5) Keskkonnaministri 16. jaanuari 2007 määrus nr 4 "Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused" <https://www.riigiteataja.ee/akt/119122015005>
- 6) Keskkonnaministri 16. juuni 2011 määrus nr 33 "Romusõidukite käitlusnõuded" <https://www.riigiteataja.ee/akt/120122019017>
- 7) Keskkonnaministri määrus 14. detsembri 2015 nr 70 "Jäätmete liigitamise kord ja jäätmenimistu" <https://www.riigiteataja.ee/akt/118122020026>
- 8) Pakendiseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/105052021002>
- 9) Vabariigi Valitsuse 7. augusti 2008 määrus nr 124 "Patareidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad" <https://www.riigiteataja.ee/akt/115102013005>
- 10) Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus nr 79 "Mootorsõidukitest ja nende osadest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad" <https://www.riigiteataja.ee/akt/115102013004>
- 11) Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus nr 80 "Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord" <https://www.riigiteataja.ee/akt/117062014013>
- 12) Vabariigi Valitsuse 20. aprilli 2009 määrus nr 65 "Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad" <https://www.riigiteataja.ee/akt/102072019012>

- 13) Vabariigi Valitsuse 8. detsembri 2011 määrus nr 148 "Jäätmete taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingute nimistud" <https://www.riigiteataja.ee/akt/121062016036?leiaKehtiv>

Andmebaasid:

- 1) Jäätmearuandluse infosüsteem <https://jats.keskkonnainfo.ee/>
- 2) Keskkonnalubade infosüsteem <http://klis.envir.ee/klis>
- 3) Keskkonnaregister <http://register.keskkonnainfo.ee>
- 4) Maa-ameti geoportaal <http://geoportaal.maaamet.ee>
- 5) Statistikaameti statistika andmebaas <http://pub.stat.ee>

LISAD

Lisa 1. Pakendikonteinerite paiknemine Väike-Maarja vallas

Tabel 23. Pakendikonteinerite paiknemine Väike-Maarja vallas (seisuga 01.05.2021)

Pakendi-organisatsioon	Objekti aadress	Jäätmete liik
Väike-Maarja alevik		
EPR	Tehno tn 5, jäätmejaam	Segapakend
EPR	Tehno tn 5, jäätmejaam	Paber-papp
ETO	Ehitajate tee 7 parklas	Segapakend
TVO	Jaama tn 3 kortermaja kõrval	Segapakend
ETO	Lõuna tn 11 ja 15 vahel (jäätmemaja)	Segapakend
ETO	Pikk tn 1, gümnaasiumi parklas	Segapakend
ETO	Pikk tn 7 (jäätmemaja vallamaja taga)	Segapakend
ETO	Pikk tn 7 (jäätmemaja vallamaja taga)	Paber-papp
TVO	Põhja tn 13 ja 13A (kortermajade vahel)	Segapakend
TVO	Simuna mnt 18 (Simuna mnt ja Kolde tn nurgal)	Segapakend
ETO	Säde tn 1 ja 1a	Segapakend
TVO	Tamsalu mnt 2a (kortermajade vahel)	Segapakend
Rakke alevik		
EPR	Mäe tn 7b, Rakke jäätmejaam	Segapakend
EPR	Mäe tn 7b, Rakke jäätmejaam	Paber-papp
ETO	Faehlmanni tee 27a, Grossi poe vastas	Segapakend
ETO	Faehlmanni tee 27a, Grossi poe vastas	Paber-papp
EPR	Faehlmanni tee 26, raamatukogu kõrval	Segapakend
EPR	Faehlmanni tee 26, raamatukogu kõrval	Paber-papp
TVO	Lõuna tn	Segapakend
EPR	Mäe tn 12 kortermaja kõrval	Klaaspakend
ETO	Oru tn (jäätmemaja)	Segapakend
EPR	Oru tn 3 kortermaja kõrval	Segapakend
ETO	Oru tn 4 kortermajade vahel	Segapakend
EPR	Pargi tn, lasteaia kõrval	Klaaspakend
EPR	Simuna tee 10, kultuurikeskuse kõrval	Klaaspakend
EPR	Tähe tn, kortermajade kõrval	Klaaspakend
Simuna alevik		
TVO	Pargi tn 1, Simuna jäätmejaam	Segapakend
TVO	Lai tn 5, rahvamaja taga	Segapakend
TVO	Allee tn 11, kortermaja kõrval	Segapakend
TVO	Lai tn 11, kooli parklas	Segapakend
TVO	Lai tn 11, kooli parklas	Paber-papp
TVO	Pargi tn 11, kortermaja kõrval	Segapakend
TVO	Pargi tn 17, garaazide juures	Segapakend
Teised asulad		
ETO	Kiltsi alevik, Jaama tn 2 (bussipeatuse parkla)	Segapakend
EPR	Aburi küla, kortermaja juures	Segapakend

Väike-Maarja valla jäätmekava aastateks 2021–2026

EPR	Avispea küla, endise poe juures	Segapakend
EPR	Eipri küla, külamaja juures	Segapakend
TVO	Emumäe, ridaelamu juures	Segapakend
EPR	Kurtna küla, külamaja juures	Segapakend
TVO	Kännuküla, Porkuni järve ääres	Segapakend
TVO	Käru küla, külamaja juures	Segapakend
EPR	Lahu küla, külamaja juures	Segapakend
EPR	Lammasküla, kortermaja juures	Klaaspakend
TVO	Lasinurme, kortermaja juures	Segapakend
EPR	Liigvalla küla, kortermajade juures	Segapakend
EPR	Liivaküla, külamaja juures	Segapakend
EPR	Määri küla, Määri pargi juures	Segapakend
TVO	Pandivere küla, endise poe juures	Segapakend
EPR	Pikevere küla, kortermaja taga	Segapakend
ETO	Salla küla, kortermajade juures	Segapakend
ETO	Salla küla, kortermajade juures	Paber-papp
EPR	Tammiku küla, hooldekodu juures	Segapakend
TVO	Triigi küla, kortermajade juures	Segapakend
TVO	Vao küla, endise poe juures	Segapakend
ETO	Vao küla, Pargi tn 7 kortermaja juures	Segapakend